

1879

E 11

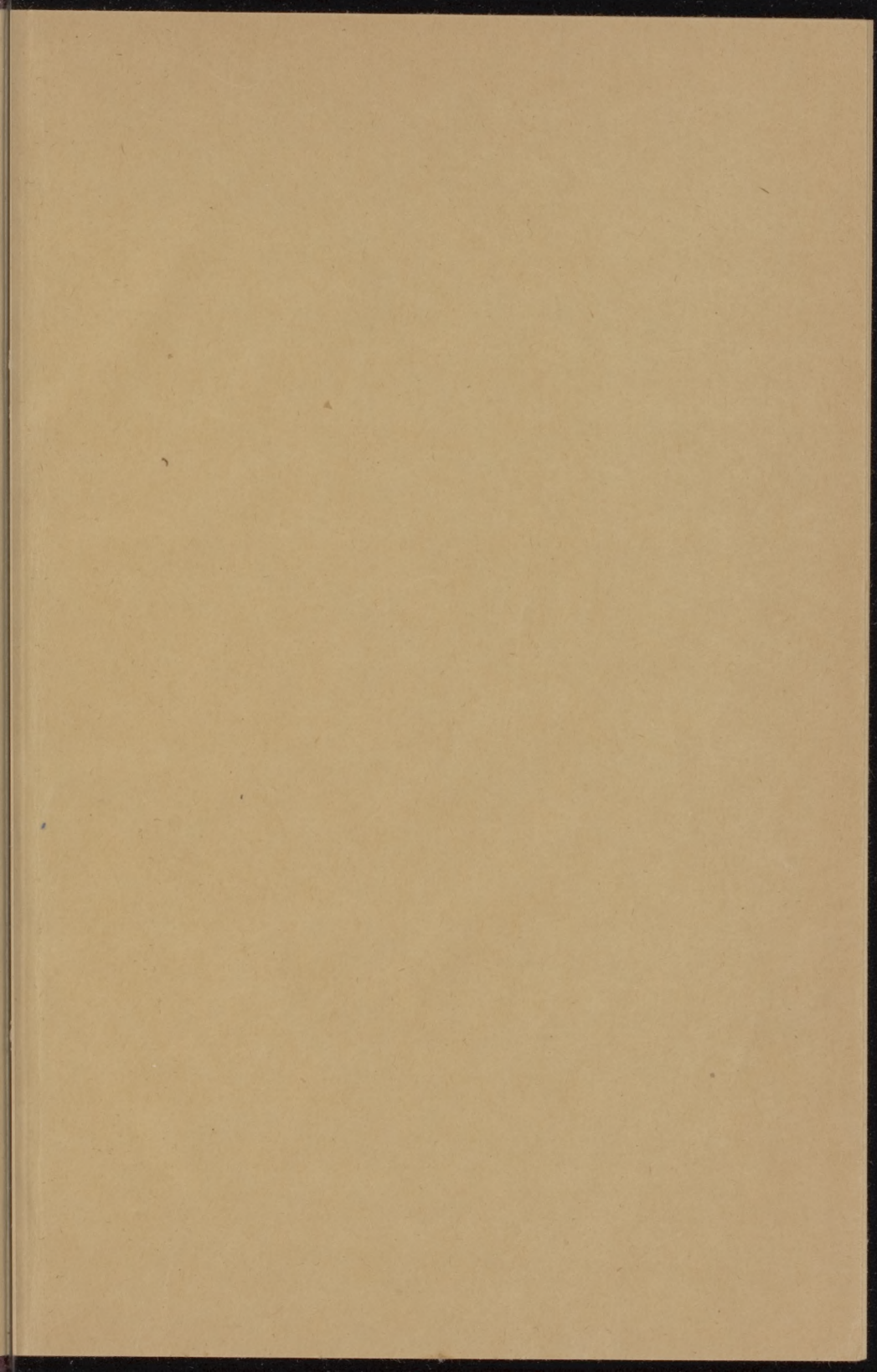
1879
E II

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK LEIDEN

00662432

B
h

VLUGTIGE BESCHOUWING

VAN DE

HEDENDAAGSCHE SLAVERNJKWESTIE

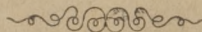
IN NEDERLAND.

1879
E 11

DOOR

M. D. TEENSTRA.

—
Een voordeele der Emancipatie.

AMSTERDAM,
C. L. BRINKMAN.
1856.

Homines ad servitatem proni!

AAN

HET NEDERLANDSCH JONGELINGS-GENOOTSCHAP

TER AFSCHAFFING DER SLAVERNIJ,

ONDER DE ZINSPREUK:

SERVITUS GENERIS HUMANI FLAGITIUM

(DE SLAVERNIJ, DE GEESEL DER MENSCHHEID).

OPGERIGT EN GEVESTIGD TE AMSTERDAM,

DEN 13 NOVEMBER 1853.

EERBIEDIG

OPGEDRAGEN

DOOR

DEN SCHRIJVER.

VOORBERIGT.

Ondanks alle vertoogen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, blijft de ellendige toestand der slaven in de Nederlandsche West-Indische Bezittingen steeds voortduren en de zoo vurig gewenschte emancipatie dier ongelukkigen blijft uitgesteld.

«Misschien zal alles niet zoo spoedig gaan als wenschelijk is,» heeft onze tegenwoordige Minister van Koloniën in het begin dezer maand in de Tweede Kamer gezegd. — «Hij heeft de overwegingen van zijnen voorganger voortgezet en met den Gouverneur van Suriname eene correspondentie op dit punt geopend,» dus nieuw uitstel, zoodat misschien de geheele zaak weder op de lange baan geschoven wordt. — «Men zal kunnen overgaan,» zegt de Minister, «tot verbetering van het lot der slaven,» — en dat kunnen, wij ontveinzen het niet, heeft ons op nieuw verontrust, als ook des Ministers gezegde: «dat hem het rapport der Staats-Commissie van groot nut geweest is, bij de nadere onderzoekingen die hij heeft ingesteld.» — Daar nu ons oordeel over dat eenzijdig rapport niet gunstig is, en om de in deze beschouwing

te vermelden reden niet gunstig zijn konde, hebben wij vermeend onze zienswijze over de slavernij-kwestie bescheidenlijk te mogen en te moeten mededeelen, ten einde de belangen der slaven bij de regering, bij de slavenhouders en bij alle vrije personen voor te staan en in bescherming te nemen; want dit ons schrijven is uitsluitend gerigt tot de vrijen, niet tot de slaven; tot dezen kan en mag deze brochure niet doordringen, want zij kunnen noch lezen, noch schrijven, en het verraadt eene groote onkunde van hen, die vermeenen dat het schrijven over de afschaffing der slavernij, hen tot opstand zoude aanzetten, immers men houdt de slaven geheel onwetend en lezen hebben zij niet geleerd. Wil de menschenliefde hem naderen met eenig onderrigt, dan wordt zij terug gestooten. Men staat niet toe dat hij onderwezen wordt. Het licht wordt ijverzuchtig voor hem afgesloten. Aan de stem, die tot hem wil spreken als tot een' mensch, wordt het stilzwijgen opgelegd. Hij mag zelfs niet in staat worden gesteld om het Woord van God te lezen. Zijne onsterfelijke ziel wordt stelselmatig verwoest.

Het is waarheid, wij erkennen zulks, als men zegt, dat de onkunde van den slaaf noodzakelijk is voor de veiligheid van zijnen meester en de rust van den Staat. Slavernij en wetenschap kunnen niet gepaard gaan. Den slaaf te verlichten is hetzelfde als zijne ketenen te verbreken. Om hem onschadelijk te maken, moet hij blind gehouden worden. Het kan hem niet worden veroorloofd te lezen in eene verlichte eeuw, zonder zijn' meester in ge-

vaar te stellen, want wat zou hij kunnen lezen, 't welk hem geen' wenk althans geeft van het onrecht dat men hem aandoet? Alle wetenschap verschaft bewijzen tegen de slavernij; met ieder onderwerp zoude er licht komen, om hem zijne onvervreembare en geschondene regten te openbaren. De bloote oefening van zijn verstand zoude hem het bewustzijn geven, dat hij tot iets anders is geschapen dan om slaaf te zijn. Wij rigten dit ons geschrijf niet tot hem, en wij stemmen het zijnen meester volkomen toe, dat het noodzakelijk is hem in duisternis te houden. En welk sterker bewijs kan er nu gevonden worden tegen de slavernij? — Zij dwingt den eigenaar om stelselmatig den geest van den slaaf te verlagen; om strijd te voeren tegen het menschelijke verstand, en die volmaking tegen te werken, welke het einddoel is van den Schepper. — «Wee hem, die den sleutel der kennis wegneemt!» Het lichaam dooden is eene groote misdaad. De ziel kunnen wij niet dooden; maar wij kunnen haar in eenen doodslaap wikkelen. — Dat doen alle slavenhouders, dat doen wij die de slavernij in onze Overzeesche Bezittingen blijven handhaven en laten voortduren. En zoude dit eene geringe misdaad zijn in het oog van haren Maker?

Nog eens, wij spreken niet tot de slaven, doch wij hebben met de uitgaaf dezer brochure alleen ten doel, om bij de regering en geheel het Nederlandsche volk, de zaak betreffende de slaven, beter te doen kennen en daardoor een meer algemeen belang in hen te doen stellen, mogten daartoe deze weinige bladzijden iets kunnen bijdragen, en

mogt de volksstem zich meer algemeen tegen de slavernij verheffen; de slaven zelve mogen voor hunne vrijheid en hunne belangen niet spreken, des te meer is het dus onze pligt.

Mogten vele weldenkende en invloedrijke ingezetenen zich deze zaak der menschheid meer en meer aantrekken en volijverig ten goede medewerken, om niet alleen de belangen der slavenhouders, maar ook die der slaven zelve te doen behartigen en de slavernij in alle onze bezittingen te doen eindigen. Werkt dan alle mede, edele menschen-vrienden! en de ketenen die de slaven in onze koloniën nog gekluisterd houden, zullen spoedig verbroken worden. En daarmede zoude het doel van ons schrijven en spreken voor de emancipatie bereikt en onze innige en hartelijke wensch voor die ongelukkigen vervuld zijn.

Noord-Indië, bij Ulrum,
den 31 Maart 1856.

T.

I.

OUDHEID DER SLAVERNIJ.

„Wie een mensch steelt, het zij dat hij dien verkocht heeft, of dat hij in zijne hand gevonden wordt, die zal zekerlijk gedood worden. (MOZES, Exod. 21 : 16.)

De instelling der Slavernij is oud, zeer oud — doch die oudheid wettigt haar bestaan niet. *Slaven*, lijfeigenen of dienstpligtigen die geen de minste persoonlijke vrijheid genieten, die niet als personen maar als zaken worden beschouwd en behandeld, zijn er door alle eeuwen heen geweest; wij erkennen het, dat de *slavenhandel* altijd bestaan heeft zoo ver de geschiedenis reikt, even als de zonde, maar wij ontkennen dat die oudheid dit bedrijf wettigt. — MOZES spreekt reeds in zijn eerste boek van *slaven* en *slavernij*, namelijk bij den vloek over CHAM uitgesproken (Gen. 9 : 25), en daarna over de *slavernij* waartoe de vrouwen en kinderen van SICHEM op eene verraderlijke wijze gedoemd werden (Gen. 34 : 29), alsmede van JOZEF door zijne broeders verkocht en door Aziatische kooplieden als slaaf naar Egypte gebragt (Gen. 37 : 28). De *slavernij* ontstond in het Oosten, de bakermat in het algemeen van alle despotismus, en verspreidde zich van daar ook naar het Westen.

De oorlog was de hoofdoorzaak der slavernij bij alle volken, de krijgsgevangenen werden over en weder gedood, of met vrouwen en kinderen tot den slavendienst

verwezen. De Phoeniciërs waren wegens hunnen schandelijk menschenroof en slavenhandel het meest berucht, zoo ook de Thessaliërs. — Ook bestond die instelling bij de Grieken en Romeinen; bij de eersten was het lot der slaven minder hard dan bij de laatsten, de mannen slechts behoefden den grond te bewerken of het vee te hoeden, de vrouwen deden alleen het huiswerk. Bij de Romeinen waren het onder de regering der keizers vooral de misdadigers, die tot *slavendiensten* werden veroordeeld en dan alle regten verloren; ook de vondelingen werden als slaven beschouwd.

De slaven der particulieren werden *servi privati*, die van den staat *servi publici* genoemd; de *servi fructuarii*, waren slaven die door hunne meesters aan anderen verhuurd werden.

Harder nog was het lot der slaven bij de Portugezen, de Spanjaarden, en in de barbarijsche roofstaten; daar klonk men die ongelukkigen in ketenen aan boord der galeijen op de roeibanken vast, op welke banken zij, als zij zich afgemat hadden, ook sliepen; anderen werden tot mijnsclaven gedoemd of moesten den grond in zonnehitte bewerken. — De Christenen maakten de Mooren, en deze de gevangene Christenen tot slaven. Zij hadden geene *cognatio* (erkende familiebetrekking), moesten zonder sandalen barrevoets gaan, mogten geen getuigenis voor de regtbanken afleggen, en stonden geheel onder de willekeur hunner meesters, zooals dit nog heden met de slaven in de Nederlandsche Westindische bezittingen het geval is.

In de roofstaten van Noordwestelijk Afrika als ook in Spanje werden de slavenmarkten in de 15de eeuw nog druk bezocht, die van Tripoli, Tunis, Algiers, Oran, Marokko en andere waren van wege dien afschuwelijken menschenhandel berucht, en dit duurde voort

tot in 1830, toen Algiers door Frankrijk overwonnen en later geheel ten onder gebracht werd, waarmede de slavernij der blanken een einde nam. Maar de zwartent? helaas! — daaraan bezoedelen wij ons zelve in het midden der verlichte 19de eeuw nog zoo gruwelijk, dat wij in menselijkheid voor de volkeren van Turkije en Barbarije moeten onderdoen, daar wij de slavernij blijven handhaven, en de slaven zoo onmenschelijk blijven behandelen.

II.

NEGER - HANDEL.

Omstreeks 1462 hadden de Portugezen de kusten van Guinea ontdekt, en 20 jaren later stichtte D'AZAMBUGA het sterke kasteel St. George del Mina op de Goudkust, en knoopte er handelsbetrekkingen aan met de aangrenzende negerstammen, welke hun goud, ivoor en slaven leverden; de slaven bragten zij naar de eilanden Fernando Po, Principe, Annabon en andere, alwaar zij suikerplantaadjes aanlegden, die de negers moesten bewerken.

In het laatst dier eeuw, 1492, werd Amerika ontdekt en nu ontving de slavenhandel een nieuw leven; nooit werd die handel met gruwzamer eigenbaat en onmenselijkheid gedreven dan door de Christenen van Europa, ofschoon met het Christendom in lijnregten strijd zijnde, zoodat het lijfeigenschap in Europa zelf reeds grootelijks verminderd was. Men begreep, dat het met de plicht eens Christens onbestaanbaar was om Christenen als slaven te houden, doch deze plicht strekte zich, huns inziens, niet tot de zwarten, Heidenen en ongelooovigen, uit.

Met ongeloofelijke hardheid dwongen de gouddorstige Spanjaarden de inboorlingen in Midden-Amerika om

de mijnen te ontginnen en de akkers te bebouwen. De inboorlingen, de zwakke roodhuiden, die men ten onregte Indianen noemde, werden onder de planters en beambten verdeeld, maar voor den hun opgelegden arbeid te zwak, stierven die ongelukkigen in massa onder het zware, hun opgelegde juk.

De menschlievende FRAY BARTHOLOMEO DE LAS CASAS, geboren te Sevilië, in Spanje in 1474, vergezelde met zijn' vader den moedigen COLUMBUS op zijne reis ter ontdekking der nieuwe wereld. In zijn vaderland teruggekeerd, werd hij Dominikaner monnik, en vertrok toen wederom als zendeling naar Amerika, om de inboorlingen tot het Christendom te bekeeren en hen zooveel mogelijk tegen de wreede mishandelingen der Spanjaarden te beschermen. Zijne pogingen droegen weinig vrucht: maar de brave man volhardde daarom niettemin in zijn' loffelijken ijver; ten behoeve der ongelukkige Amerikanen deed hij verscheidene reizen naar Spanje en bewoog KAREL V tot het geven van bevel om de inboorlingen menschelijker te behandelen en hunne onderdrukkers ten strengste te straffen; maar hetzelfde bleef onuitgevoerd. Tevens gaf SEPULVEDA, kanonnik van Salamanca, een geschrift in het licht, waarin hij beweerde, dat het volgens de kerkelijke wetten eene pligt was diegenen te verdelgen, die weigerden het Katholieke geloof aan te nemen. Dit gruwelschrift werd veel vaardiger gehoorzaamd dan KARELS bevelen om menschelijk te handelen. Vruchteloos verbood deze het drukken van hetzelfde; het kwam weldra te Rome in het licht en werd door de monniken in Spanje verspreid; even vruchteloos schreef de edele LAS CASAS in naam der menschheid er tegen: de verdelging der ongelooovige Amerikanen was nu gewettigd en geheiligd. Men rekende dat er in 10 jaren 15,000,000 omkwamen.

Volgens den geschiedschrijver HERRÉRA zou LAS CASAS den Spanjaarden het aankopen van negers aangeraden hebben, om deze als slaven de inboorlingen van Amerika in het arbeiden te laten vervangen. In lateren tijd heeft men dezen regtschapen apostel der menschheid van de beschuldiging, dat hij den slavenhandel zou hebben ingevoerd, op overtuigende gronden van de onmogelijkheid daarvan, vrijgepleit, en niemand geloofte er een oogenblik meer aan.

In MONGOMERY'S *Poetical works* leest men in eene noot op zijn gedicht: *the West-Indies*:

«LAS CASAS is beschuldigd geworden de voorstander, zoo niet de oorspronkelijke ontwerper te zijn van den slavenhandel naar de West-Indiën.» De abt GRÉGOIRE gaf eenige jaren geleden eene verdediging in het licht van dien grooten en goeden man tegen de vernederende beschuldiging die men hem aanwreef. De volgende bewijzen die de abt onder anderen aanvoert zijn wel de aandacht waardig:

«De slavenhandel tusschen Afrika en West-Indië, begon, volgens HERRÉRA zelve, die de eerste en inderdaad eenige beschuldiger van LAS CASAS is, negentien jaar vóór den tijd, dat deze het plan zou ontworpen hebben. HERRÉRA (wiens woorden andere schrijvers als autoriteit geacht hebben), voert geen enkel bewijs aan om zijne verzekering te staven, dat LAS CASAS den invoer van negers in Hispaniola aanbeval. De beschuldiging zelve geschiedde eerst vijf en dertig jaar na den dood van LAS CASAS. Alle schrijvers, die voor of gelijk met HERRÉRA geleefd hebben, zwijgen er over, ofschoon velen van hen tot de erkende vijanden van LAS CASAS behoorden. HERRÉRA'S geloofwaardigheid op andere punten wordt zeer betwist, en hij openbaart hevige

vooroordeelen tegen dengenen dien hij beschuldigt. Hier kan men nog bijvoegen," — enz.

In de talrijke schriften van LAS CASAS zelve die nog bestaan, is er geen enkel woord ten gunste der slavernij van welken aard ook; maar zij zijn vol van redeneringen en smaadreuen tegen de slavernij, onder welke gedaante zij zich voordoet; en in zijne welsprekende en veel omvattende schetsen ten voordeele der verdrukte Indianen, is niet de minste wenk te vinden ter aanbeveling van den Afrikaanschen slavenhandel. Hij maakt slechts tweemaal gewag van de negers in zijne talrijke geschriften: de eene keer vermeldt hij hen alleen als wonende op de eilanden, (in een manuscript in de Nationale Bibliotheek te Parijs), en in hetzelfde werk stelt hij geene andere verbetering voor van de ellende der oorspronkelijke inwoners dan de opheffing der *repartimientos*, of verdeelingen van het volk met den grond waarop zij geboren zijn. — In een ander geschrift voegt hij er bij, na in het breede de maatregelen uiteen gezet te hebben ter verbetering van het lot der Indianen (de juiste gelegenheid zekerlijk om de neger-slavenhandel te verdedigen als hij dien goedkeurde): «De Indianen worden niet meer verdrukt door hunne meesters en de openbare ambtenaren, dan door de ondergeschikten van deze en door de negers.»

De oorspronkelijke beschuldiging van HERRERA, luidt als volgt:

«De licentiaat BARTHOLOMEO DE LAS CASAS, ziende dat zijne plannen van alle kanten groote zwarigheden ontmoetten, en dat de verwachtingen, die hij zich daarvan had voorgesteld bij zijne bekendheid met den Groot-Kanselier, en de gunstige meening die deze van hem koesterde, geene uitwerking hadden gehad, ontwierp an-

dere hulpmiddelen, zoo als om den Castilianen in West-Indië gevestigd *eene lading Negers te verschaffen*, om de Indianen van den arbeid in den landbouw en mijnwerken te ontheffen of althans te verligten," enz.

De Engelsche geschiedschrijver ROBERTSON, die dit van HERRÉRA overnam, voegt er bij: — «Het plan van LAS CASAS werd aangenomen. KAREL V waarborgde een patent aan een' zijner Vlaamsche gunstelingen, met het uitsluitend regt om 4000 negers in Amerika in te voeren. HERRÉRA de eenige schrijver, dien ROBERTSON voorgeeft te volgen, maakt hier evenwel met geen enkel woord gewag van. De misdaad van het eerst den invoer van Afrikaansche slaven in Amerika aanbevelen te hebben, wordt door drie levensbeschrijvers van den kardinaal Ximenes (die zich beroemd maakte door zijn verzet tegen den handel in zijn begin) geweten aan WILLEM VAN CROY, heer van Chièvres, een' Vlaamsch edelman, den Gouverneur en opvoeder van KAREL, kleinzoon van MAXIMILIAAN I, welke CROY zich in Spanje door allerlei knevelarijen en geldafpersingen groote rijkdommen had verworven, zoodat hij in den tijd van 10 jaren meer dan 1,100,000 ducaten naar de Nederlanden overmaakte, waarmede hij vervolgens naar Duitschland vlugte, waar hij in 1521 te Worms overleed. — Met nog twee andere Vlaamsche edelen had de heer VAN CHIÈVRES de gemelde monopolie van den slavenhandel verkregen, die zij later voor 25,000 ducaten verkochten, aan eenige Genuesche kooplieden die nu de eersten waren die een' geregelden slavenhandel dreven tusschen Afrika en Amerika.

Wij achten het onnoodig dit punt breeder te behandelen. Eene vertaling van GREGOIRE'S en *Défense* verscheen in 1803 te Londen bij H. D. SYMONDS.

Dus heeft LAS CASAS den slavenhandel niet eens goed-

gekeurd, veel minder aangeraden. Na 50 jaren in de nieuwe wereld doorgebracht te hebben, waar hij bisschop was van Chiapa, in Mexico, keerde de edele menschenvriend in 1551 naar zijn vaderland terug, en stierf te Madrid in 1566.

De Genuesche kooplieden, die het regt gekocht hadden, voerden nu talrijke ladingen negers naar Cuba, St. Domingo, Porto-Rico en Jamaïka over, maar de Portugezen maakten zich weder van dien handel meester, terwijl zij alleen naar Brazilië jaarlijks 28,000 slaven overbragten, die zij meereendeels van de kust van Angola haalden.

Engeland. Door de hooge winsten aangespoord begonnen de Engelschen, sedert 1563, zich ook op den slavenhandel toe te leggen. In dat jaar bragt een Engelsche gelukzoeker, Sir JOHN HAWKINS, de eerste negerslaven in de Engelsche Amerikaansche bezittingen. In 1619 bragten de Engelsche tot uitbreiding der kulturen, misdadigers uit de Engelsche gevangenissen aan de planters in hunne Amerikaansche bezittingen, alsmede negerslaven, welk voorbeeld het volgende jaar, met verkrachting der Goddelijke en menschelijke wetten, door Frankrijk en Holland gevolgd werd, maar aanvankelijk met weinig vrucht, doch in 1698 gaf het parlement den handel in negerslaven geheel vrij. In 1713 verkreeg Engeland van Spanje het regt voor eenen tijd van 30 jaren, om 144,000 slaven voor de Spaansche koloniën te leveren. Engeland heeft dezen verfoeijelijken handel in den waren zin des woords in het groot gedreven, en daarvan onmetelijke voordeelen getrokken.

Frankrijk, nijdig op de winsten door anderen behaald, sloot in 1700 met Spanje, Portugal en Genua een verdrag bekend onder den naam van het *Assiento-traktaat*, waarbij Frankrijk het regt verkreeg om even

als Portugal en Genua, de Spaansche koloniën en Amerika van neger-slaven te voorzien, en wel 48,000 in 10 jaren tijds ¹⁾, welke handel nu door LODEWIJK XIV krachtig ondersteund werd; echter had genoemd traktaat vele oorlogen tusschen Engeland en Frankrijk ten gevolge, tot dat de handel in 1784 vrijgegeven werd. In 1711 stond Frankrijk den *Assiento* aan Engeland af, hetgeen bij de vrede van Utrecht, 1713, door Spanje bekrachtigd werd. Dit verdrag werd door den uitgearsten oorlog in 1739 wel verbroken, maar bij de vrede van Aken, 1748, kreeg Engeland het regt voor 4 jaren terug. In 1750 werd er weder een einde aan gemaakt door de conventie te Madrid, en aan Engeland eene schadeloosstelling verstrekt van 100,000 p. st. en eenige handelsvoordeelen. — Daar Spanje het toch meest aan vreemden overliet zijne koloniën van slaven te voorzien, stelde het in 1784 den slavenhandel geheel vrij. — Van deze vrijheid maakten nochtans de Nederlanders, de Denen en de Zweden weinig of geen gebruik, zij voorzagen slechts hunne koloniën van slaven, en bragten die niet naar de bezittingen van andere natiën over.

Nergens nam de slavenhandel in latere jaren op zulk eene verbazende wijze toe als in de zuidelijkste der Vereenigde staten van Noord-Amerika, en men wil dat land desnietteenstaande als het land der vrijheid bij uitnemendheid hebben beschouwd.

In 1790	bedroeg	het	aantal	slaven	in	de	Unie	697,397.
“ 1800	”	”	”	”	”	”	”	893,041.
” 1810	”	”	”	”	”	”	”	1,191,364.
” 1820	”	”	”	”	”	”	”	1,558,064.
” 1830	”	”	”	”	”	”	”	2,009,043.

1) *Voyages du chevalier DESMARCHAIS dans la Guinée.* Tom. IV, pag. 207.

In 1840 bedroeg het aantal slaven in de Unie „ 2,487,356.

„ 1850 „ „ „ „ „ „ „ „ 3,198,324.

Op Cuba waarop Amerika steeds een begeerig oog slaat, wordt, ondanks de verplichtingen van het Spaansche gouvernement, de invoer van slaven oogluikend toegelaten, zoodat in 1848 alleen 60,000 slaven werden ingevoerd. In 1853 bedroeg het aantal vrijen op dit eiland 170,000, dat der slaven dubbel zoo veel.

Men heeft berekend, dat er in nog geen drie eeuwen *veertig millioen* negers als slaven uit Afrika naar West-Indië, Noord- en Zuid-Amerika zijn overgebracht, dus **13** malen zoo veel als de bevolking van geheel Nederland.

Om slaven te bekomen voerden de negervorsten in Afrika eenen onafgebroken oorlog, ook de blanken zelve, die de zwarten kochten of ruilden voor andere koopwaren, ondernamen strooptogten op de westkust van Afrika, om weerlooze hutbewoners op te ligten, met vrouw en kinderen weg te slepen en als slaven te verkoopen. — Een schip van 240 tonnen en eene bemanning van 44 koppen laadde in den regel 520 slaven, die 2 aan 2 vastgesmeed en zoodanig op een gepakt werden, dat zij bij den overtocht in het stinkend hol in massa omkwamen; op zijn minst was het verlies 10 pCt. Later gebruikte men kleine snelzeilende schooner-vaartuigen, waarin een nog grooter aantal negers stikte. Thans is de berekening, dat $\frac{2}{3}$ van de negers in Afrika aan boord gesleept sterft alvorens Amerika te bereiken, en dat Afrika jaarlijks ongeveer 600,000 bewoners verliest.

III.

AFSCHAFFING VAN DEN SLAVENHANDEL.

„Gerechtigheid verhoogt een volk.“

SALOMO.

De Kwakers in Engeland waren in 1727 de eersten, die hunne stem tegen den schandelijken slavenhandel en de menschonteerende gruwelen die daarmede gepaard gaan, verhieven. G. FOX, WOOLMAN en PENN drongen in Engeland en in Noord-Amerika op de afschaffing (*abolition*) van den slavenhandel aan. Zij vestigden niet alleen met kracht van woorden de algemeene aandacht en belangstelling op dat punt, maar gaven zelve het voorbeeld en schonken de vrijheid aan hunne slaven.

In 1751 schaften zij met andere menschenvrienden den slavenhandel onderling af, en stichteden een aantal vereenigingen, ter bereiking hunner waarlijk menschevriendende bedoelingen. In 1780 vergaderde eene vereeniging van Kwakers in Pennsylvanië om middelen te be-ramen tot wering van den slavenhandel, waarin zij door het weldenkende volk ondersteund werden, en van wege de gouddorstige planters tegenstand ondervonden.

Door de bemoeijingen van CLARKSON, die vermogen en leven voor de goede zaak ten offer bragt, werd in 1787 in Engeland de Afrikaansche Maatschappij (*African institution*) opgericht, eene krachtige vereeniging tot wering van den slavenhandel, en in November van datzelfde jaar schaf-

ten de Vereenigde Staten van Noord-Amerika den slavenhandel af; de Zuidelijkste dier staten konden zich echter met dien maatregel niet vereenigen, daar zij den toevoer van slaven voor hunnen rijst- en tabaksbouw voor onontbeerlijk hielden.

In Groot-Brittanje begon de afkeer van den slavenhandel meer algemeen te worden; reeds in 1772 had GRANVILLE SHARP weten te bewerken, dat de Engelsche regtbanken de grondstelling aannamen, dat iedere *slaaf* die in dat rijk kwam, onmiddelijk in vrijheid zoude worden gesteld. In 1785, werd er eene petitie ingeleverd bij het Engelsche parlement, tot afschaffing van den slavenhandel, welks tegenstanders al het mogelijke deden om de openbare meening voor hunne zaak, het behoud van den slavenhandel, te winnen. Iedere partij had zijn' aanhang, en te vergeefsch lieten de edele WILBERFORCE, PITT, FOX, SMITH en anderen hunne stemmen tegen den slavenhandel in het Engelsche parlement hooren (1737—1788). De moedige en welsprekende mannen, zoo even genoemd, bleven echter met alle magt op de zaak aandringen en op het nemen van doortastende maatregelen tegen den slavenhandel, en verlangden, dat de behandeling, welke de ongelukkige *slaven* moesten verduren, onderzocht zoude worden; totdat het lagerhuis in 1792, met eene meerderheid van 19 stemmen, het besluit nam dat aan dien handel na 1795 een einde zoude worden gemaakt; het hoogerhuis echter verwierp dit besluit.

WILBERFORCE, ging niettemin met eene edele volharding voort op den eenmaal ingeslagen weg, en eindelijk gelukte het den braven man te Sierra-Leona, aan de westkust van Afrika, eene kolonie te vestigen, om de negers te onderwijzen in veldarbeid en nuttige kunsten.

In Frankrijk had de omwenteling van 1789 *vrijheid, gelijkheid en broederschap* verkondigd en in 1790 besloot de Nationale vergadering te Parijs, ondanks de hardnekkigste tegenstand der planters, allen slaven in de Fransche koloniën de vrijheid te geven, welke vreugdemare ook onder de slaven op Haïti vernomen werd; — doch de verwezenlijking dier zoo hoog gespannen verwachting bleef *uitgesteld*; en wie denkt niet met huivering terug aan de bloedige tooneelen die in 1793 op dat eiland zijn voorgevallen. — NAPOLEON wilde geweld met geweld keeren en een vreesselijk bloedbad volgde, doch geene afschaffing van slavenhandel of slavernij.

In Engeland kwam men tot betere inzichten. In 1806 drong FOX op nieuw op de afschaffing van den slavenhandel aan, waartoe eindelijk den 25 Februarij 1807 het besluit ook door het hoogerhuis genomen werd, dat met 1 Januarij 1808 in werking trad. Er was alzoo 20 jaren lang een zware strijd gestreden door eene edele philanthropie tegen eigenbelang, despoten, kapitalisten, planters en kooplieden, maar eindelijk toch behaalde het betere beginsel de overwinning.

De Britsche koning werd thans aangezocht om Amerika en de Europeaanse mogendheden uit te noodigen tot het nemen van een dergelijk besluit; het parlement werd hernieuwd, en vaardigde gestrengere maatregelen en wetten uit tot wering van den slavenhandel.

In 1810 sloot Engeland een verbond met Brazilië, bij welk handelstraktaat, wel is waar, nog eenige Portugesche havens in Zuid-Amerika voor den slavenhandel geopend bleven, maar de provinciën van la Plata volgden toch eerlang het voorbeeld van Groot-Brittanje. Spanje bleef den slavenhandel nog altijd gedoogen, en Frankrijk speelde eene dubbelzinnige rol; doch in 1814 bewoog lord CASTLEREAGH, bij de vrede van Pa-

rijs, koning **LODEWIJK XVIII** tot de belofte dien handel af te schaffen, wat hij echter niet deed; doch toen **NAPOLEON** in 1815 van Elba in Frankrijk terugkeerde, was hij het, die den slavenhandel in de Fransche koloniën afschafte. (Zie: *Het leven van WILBERFORCE*, door **UHDEN**, te Groningen, bij **w. ZUIDEMA**.)

Na den val van **NAPOLEON** in 1815, wist Engeland de groote mogendheden van Europa tot medewerking te bewegen, en in 1816 werden er te Londen onderhandelingen aangeknoopt tusschen Oostenrijk, Pruisen, Rusland en Frankrijk, waarbij laatstgenoemd rijk zich op nieuw bepaald voor de afschaffing van den slavenhandel verklaarde.

Spanje en Portugal waren bij de vrede te Weenen genoodzaakt geworden, om van den handel in negers ten noorden der Evenachtslijn af te zien, en in 1817 deed Spanje de belofte aan den slavenhandel een einde te zullen maken, en hield woord, waarvoor dit land eene schadeloosstelling bekwam van 400,000 p. st. Portugal volgde dit voorbeeld in 1823 voor de som van 300,000 p. st.

Nederland. Bij besluit van den 10^{den} Junij 1806, werd de slavenhandel van buitenlandschen invoer in onze koloniën door koning Lodewijk verboden. Later sloot onze regering (den 4^{den} Mei 1818) met Engeland een traktaat tot wering van den slavenhandel, dat den 13^{den} Maart 1824 na herziening weder bevestigd werd, en bij de wet van den 20sten November 1818, N°. 19 werd de slavenhandel in de Nederlandsche Koloniën geheel afgeschaft.

In de sedert 1816 nieuw opgerigte republieken van het voormalige Spaansch-Amerika werd de slavenhandel bij doodstraf verboden. Ook Mexico volgde dit voorbeeld. In navolging der Engelschen stichtten de Noord-Amerikanen in 1821 eene kolonie van vrijgela-

tene negers bij kaap Mesurado, die spoedig in bloei toenam, en in 1825 den naam van Liberia bekwam.

De Vereenigde staten van Noord-Amerika hadden reeds in hunne grondwet van 1787 de meest mogelijke gelijkheid en vrijheid der burgers vastgesteld, waarin de noordelijke staten der Unie heerlijke lichtpunten zijn; somber en donker ziet het er daarentegen in later ingelijfd e zuidelijke staten uit. (Zie hier boven bladz. 10.) In 1834 werd de invoer van slaven uit naburige landen in Louisiana weder geoorloofd, en in Missouri werd in 1837 eene wet uitgevaardigd, krachtens welke ieder die tegen de slavernij sprak of schreef, zelf als slaaf verkocht zoude worden; in 1840 erkende Ohio de slavernij als eene instelling der Vereenigde Staten, en werd de inmenging van de voorstanders der afschaffing bepaald geweigerd en belet.

Ook Portugal, Spanje en Frankrijk lieten ondanks de verdragen den slavenhandel niet na, die vooral onder Portugeesche vlag voortgezet werd; en in 1837 beweerde men ronduit, dat Portugal dien handel niet kon ontberen. Intusschen zonden de Engelschen, die volgens de gemaakte overeenkomsten met de zeepolicie belast waren, eenige kruisers naar de kusten van Afrika, die wel verscheidene schepen aanhielden, doch niet in staat waren den handel geheel te keeren. Zonder zich door deze lage tegenkanting en ontduiking der traktaten te laten afschrikken, zetteden de Engelschen het begonnen werk met kracht en opoffering voort. Sedert het verdrag van 1842 schijnt men de zaak echter in Portugal, met meer ernst en naauwgezetheid ter harte te hebben genomen. Ofschoon men in Brazilië (dat zich van Portugal losgescheurd en den 12den October 1822 dom Pedro tot keizer uitgeroepen had) in 1835 strenge strafbepalingen tegen den slavenhandel uitvaar-

digde, scheen dat bewind of magteloos te zijn, of die verordeningen niet gemeend te hebben, dewijl de slavenhandel naast Nieuw-Orleans, nergens zoo openlijk en onbeschaamd wordt gedreven als juist in Brazilië, en in 1840 werd de bemanning der Engelsche kruisers te Rio-Janeiro zelfs door de slavenhouders, kooplieden en planters mishandeld.

In 1845 sloot zich de gansche Duitsche bond aan Groot-Brittannie en de andere mogenheden aan ter wering van den slavenhandel.

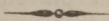
Denemarken had den slavenhandel reeds in 1793 zeer beperkt, en schafte dien in 1802 geheel af, welk verbod in 1814, bij de vrede van Kiel, vernieuwd werd.

Zweden had reeds in 1813 een verbond met Engeland gesloten ter wering van den slavenhandel, waarmede onze Souvereine vorst zich het volgende jaar vereenigde.

De overtreding van het verbod des slavenhandels werd in Nederland bedreigd met dwangarbeid, in Engeland met verbanning voor den tijd van 15 jaren, en in de Noordelijke staten van Noord-Amerika en de republieken van Centraal-Amerika met doodstraf.

IV.

AFSCHAFFING DER SLAVERNIJ.

Was de slavenhandel door de meeste staten van Europa en Amerika afgeschaft, althans grootenlijks gefnuikt, de slavernij der reeds in de koloniën gevestigde slaven bleef met alle hare gruwelen en onmenselijke wreedheden voortduren, zoo als ze dan ook nog met al die barbaarsche mishandelingen in Suriname, op Curaçao en andere onzer West-Indische bezittingen blijft bestaan; terwijl ons in de laatste jaren in adressen aan de hooge regering, boeken, brochures en nieuwsbladen, eene menigte voorbeelden van ontmenschte folteringen, waaraan de slaven in West-Indië zelfs nu nog blootstaan, met opgaaf van tijd, plaats en personen, ter kennisse zijn gekomen.

Door de bemoeijingen van BUXTON, een vriend van WILBERFORCE, werden de wetten, die reeds in 1784 ten voordeele der slaven in de Engelsche koloniën gegeven waren (*consolidated slave law*) uitgebreid. Behalve de vaststelling van den werktijd der slaven, het verbieden van mishandelingen, het toepassen der doodstraf op elk die een' slaaf vermoordde, en de bepaling dat elke slavine, die zes kinderen opvoedde, van arbeid vrij

zoude zijn, werd nu gezorgd voor de opvoeding der negers, hun huwelijk voor de wet voltrokken, de scheiding van een huisgezin verboden, en aan elken slaaf vrijheid gegeven zich door bij-verdiensten vrij te koopen, en in 1831 liet de Engelsche regering alle kroon-slaven vrij, en gaf den wensch eener algemeene emancipatie der slaven openlijk te kennen. In 1833 diende lord STANLEY bij het parlement een ontwerp in om op den 1sten Augustus 1834 alle slaven in de Engelsche koloniën vrij te laten, terwijl men zich voor alle slaven eene soort van leertijd zou voorbehouden, die voor de huisslaven 4 en voor de plantaadjeslaven 6 jaren (tot 1840) moest duren. De slavenhouders zouden met de aanzienlijke som van 20 millioen p. st. schadeloos gesteld worden. Na langdurige beraadslaging ging de wet door en werd den 28sten Augustus door den koning bekrachtigd. De teleurstelling der negerslaven, die op eene onmiddelijke, onvoorwaardelijke en geheele vrijlating hadden gehoopt, en de zonderlinge toestand waarin de meesters, gedurende den leertijd, tegenover hunne vroegere slaven stonden, bragten zulke moeijelijkheden te weeg, dat beide partijen evenzeer naar het einde van dien leertijd haakten. Hierdoor volgde reeds op den 1sten Augustus 1838 de volledige vrijlating van alle slaven in de Engelsche koloniën, die overal met de grootste orde plaats had. Het aantal der bevrijde slaven beliep 639,000 waarvan ruim de helft (322,000) op Jamaïka.

Het eerste gevolg der emancipatie was de achteruitgang der plantaadjes, doch weldra herstelden zij zij zich en sedert 1840 begonnen zij zich grootelijks te verheffen, terwijl zij tegenwoordig reeds verre boven hare hoogte vóór de emancipatie staan. De weigering der negers om op de plantaadjes te werken lag minder in hunne traagheid, dan in het geringe loon dat de gierige plan-

ters boden; daarbij gaven de negers verre de voorkeur aan een klein eigendom, een' zoogenaamden «kostgrond» waarop zij den tuinbouw voor eigen behoefte konden uitoefenen. Was de stoffelijke uitwerking der emancipatie zeer gunstig, grootelijks werd zij door de zedelijke werking overtroffen; de vrije negers betoonden zich leerzaam, zedig en welwillend. De poging, om vele vrije negers naar de neger-kolonie op de westkust van Afrika te krijgen, mislukte, daar zij hier uit gebrek aan kapitaal geen middel van bestaan vonden, of door de inboorlingen verdrongen werden.

In de Fransche koloniën werd na den moord der blanken op St. Domingo en het verlies van dat schoone en vruchtbare eiland niets voor de afschaffing der slavernij gedaan. Sedert de Julij-omwenteling (1830) begon men zich de slaven weder aan te trekken; PASSY en DE LAMARTINE onderscheidden zich hier in het bijzonder doch alle maatregelen, die genomen werden om de slavernij zoo niet te vernietigen, dan toch dragelijker te maken, bleven zonder gewenschte gevolgen. Vervolgens kwam de omwenteling van 1848, en nu werden alle slaven plotseling vrijgelaten en voor de wet gelijk gesteld met de blanken, waardoor groote wanorde ontstond, dewijl de negers losbandig rondzwierven, en niet naar de aanbiedingen hunner vroegere meesters wilden luisteren. Langzamerhand, vooral sedert 1850, werd de orde hersteld en begonnen de negers weêr te arbeiden. Een in Mei 1854 genomen senaatbesluit bepaalt, dat de slavernij in de Fransche koloniën nimmer weder mag worden ingevoerd.

Zweden trachtte reeds in 1845 de slaven op St. Bartholomeus (eene der bovenwindsche eilanden van de kleine Antilles nabij St. Eustatius en St. Marten) uit staatsmiddelen vrij te koopen. De Zweedsche rijksdag van

1845 werd besloten met den koninklijken voorslag om de slaven op het Zweedsche eiland St. Bartholomeus vrij te koopen, waartoe vijf jaren lang 10,000 piasters jaarlijks werden bestemd. — Denemarken heeft de slaven in zijne koloniën (St. Thomas, St. John, St. Croix enz.) in 1847 vrijgelaten..... en

Nederland, wat doet Nederland? Plannen voordragen, kibbelen en intusschen de slavernij met hand en tand vasthouden; en in onze Westindische koloniën worden zelfs de pogingen der regering, om het lot der slaven te verbeteren, door de baatzucht der slavenhouders tot heden toe geheel verijdeld, terwijl anderen het betwijfelen of de regering de emancipatie, of zelfs de verbetering der bestaande slavenreglementen, wel regt ernstig meent.

Overal bespeurd men vooruitgang en afkeer van de slavernij, niet alleen is de slavenhandel bij den firman des Sultans in dat uitgestrekte rijk verboden, maar de regering is dit ook blijven volhouden, ondanks het feitelijk verzet tegen het grootheerlijk bevelschrift en het gezag der Ottomannische Porte, van de bevolking van Mecca en andere Arabische stammen. (Zie het schrijven uit Konstantinopel van 31 Dec. 1855, aan het *Journal des Débats*).

In de Donau-vorstendommen hebben vele grondbezitters, op den 1sten Januarij 1856, honderden van hunne lijfeigenen vrijgelaten, zonder van de regering schadeloosstelling te willen aannemen (zie *Prov. Gron. Courant* van Donderdag, den 17den Januarij 1856, No. 8). Ook de Hospodar van Wallachije heeft, op het voorbeeld van dien van Moldavië, een ontwerp van wet gemaakt ter afschaffing van de slavernij der Zigeuners. (*Gron. Courant* van Zondag, den 20sten Febr. 1856). Rusland schijnt, volgens overeenstemming der dagblad-

berigten, niet ongenegen ter geheele opheffing van het lijfeigenschap, — en de edele VICTORIA, Koningin van Engeland, heeft onlangs niet alleen de opdracht van een werk, dat Lady MURRAY, nadat ze van eene reis door de zuidelijke staten van Noord-Amerika in Engeland terug gekeerd was, ter verdediging van de slavernij geschreven had en aan H. M. wilde opdragen, geweigerd en afgewezen, maar der schrijfster buitendien kennis doen geven, dat zij uit hare betrekking van hofdame ontslagen was. (Zie *Prov. Gron. Courant* van Zondag, den 27sten Januarij 1856, No. 12).

Overal neemt de afkeer tegen slavernij en slavenhandel toe, behalve bij de Nederlandsche regering, daar blijft men de slavernij in de Overzeesche Bezittingen handhaven, — en laat men ook de mishandeling der slaven ongestraft voortduren. — Er bestaat wel is waar een reglement op het onderhoud, den arbeid, de huisvesting en de tucht der slaven op de plantaadjes en gronden in de kolonie Suriname, vastgesteld bij Kon. Besluit van 6 Febr. 1851, No. 67, voorkomende in het *Gouvernementsblad* van dat jaar, No. 4, waarin de voeding, kleeding en straffen geregeld zijn, doch hetzelfde wordt *niet* gehandhaafd, het heeft de eigenaren grootelijks verbitterd en het lot der slaven verergerd, want de huisselijke tucht is er op eene gruwelijke wijze verzaagd en vermeerderd.

Uit Curaçao, schrijft men aan de Utrechtsche Courant (16 Januarij 1856): — «Het aantal slaven, die door de vlugt hunne vrijheid zoeken te herwinnen wordt, telkens aanmerkelijker. Zij beginnen van lieverlede begrip te krijgen van hunne regten als menschen. Men kan hen onderling bijeen zien komen en hooren praten over het regt dat zij hebben om vrij te wezen. Sints lang, zeggen zij, heeft men hun het verleen

hunner vrijheid toegezegd, maar het blijft bij toezeggingen. Zij mompelen er reeds over om zich gemeenschappelijk tot den Gouverneur te wenden," enz.

De emancipatie wordt dus geene daad van billijkheid meer alleen, maar eene bepaalde noodzakelijkheid. Ook de Kolonisten zelve begrijpen reeds de noodzakelijkheid van de afschaffing te goed, zegt de berigtgever uit Westindië, dan dat zij zich met eene gedeeltelijke schadevergoeding zouden tevreden stellen; doch, blijft onze regering wachten en uitstellen om de vlek uit te wischen, die door de bloote toezegging van afschaffing der slavernij, niet van den Hollandschen naam wordt weggenomen, dan zal ze weldra door het vlugten en uitsterven der slaven bevrijd zijn van het geven van vrijdom en schadevergoeding. Wanneer men het zinkende schip laat vergaan, is men van de kosten om het te kalfateren en de voeding der manschappen bevrijd.

Laat ons dus de volksgeest tot redding en menschenmin opwekken, laat ons niet verslappen en moedeloos zwijgen.

«Onze groote nationale zonde, de afschuwelijke slavenhandel onzer vaderen, de niet minder afschuwelijke voortdoring der slavernij in Suriname tot op onze dagen, zij worden nog niet gekend en erkend, en daarom blijft het bij ijdele voornemens, bij zwakke beginselen, om den gruwel van uit ons midden weg te doen," (zegt de hoogleeraar P. J. VETH te regt in *de Gids*, Februarij, 1855, bladz. 187) — «daarom moesten wij het dezer dagen en met reden weder hooren verkondigen, dat het uitzigt op emancipatie eene illusie van 1848 en de benoeming eener Staats-Commissie, waarop welligt sommigen nog de hoop der verwezenlijking vestigen, minder eene waarborg van afdoening, dan een teeken, zoo niet een middel van uitstel schijnt te zijn.» —

Helaas! ja, wij hebben nu Februarij 1856 en de uitkomst heeft dit nitstel inderdaad bewezen. — «Schande over hen» zegt zijne Hooggel. verder, «die aldus tot hiertoe het ontkiemen verijdeld hebben, van wat er in de beweging van 1848 zuiverst en edelst school! Maar het is dan ook te meer noodig, dat het volk van Nederland telkens en telkens op nieuw bepaald worde bij de gruwelen, die nog in naam der Nederlandsche wet, aan gene zijde van den Oceaan dagelijks gepleegd worden, opdat er eene gedurig krachtiger en eindelijk eene onwederstaanbare stemme des volks omhoog rijze, die, althans in dit geval, zeker eene stemme Gods zal zijn.»

De vraag onzer regering moet niet uitsluitend zijn wat voordeel, maar ook wat regt is, dat in 't oog te houden is pligt, en rukt men den pligt van den troon, vragen wij eerst naar ons stoffelijk belang, en dan naar onze pligten, dan begeven wij ons op den weg die ten verderve leidt. Dit is de grondwaarheid, de opperste wet der rede; en de geest, die daarvan niet uitgaat in zijne beschouwingen van menschelijke zaken, is gedoemd tot groote en noodlottige dwalingen. — Wij willen door deze onze redenering niet werken op het gemoed van den slaaf, wij willen hem niet tot verzet tegen zijnen meester aansporen, om den arm voor zijn eeuwig onvervreemdbaar menschenregt op te heffen, dat zoude geen heil aanbrengen, maar allertreurigst in de gevolgen worden. Wij hebben te doen met de vrijen, en het is alleen bij dezen dat wij de belangen van den slaaf willen bepleiten. — De overheid duldt niet dat de slaaf iets voor zich zelven zal doen ter bekoming zijner vrijheid, en dus zijn wij des te meer verpligt om zijne belangen voor te staan. — Liefde tot uwe naasten en het beginsel om allen regt te doen wedervaren, is het groote gebod van onze godsdienst. Dit voorbij

te zien uit hoofde van toestand of kleur, is schennis van de hoofdwet des Christendoms.

De neger slaaf is een mensch, ofschoon hij niet als zoodanig behandeld wordt. De slavenhouder beschouwt den slaaf als zijn eigendom. Het denkbeeld zelf van *slaaf* sluit in zich, dat hij aan een' ander toebehoort, dat hij verpligt is voor een' ander te leven en te werken, dat hij eens anders werktuig is en eens anders wil tot zijne wet moet maken, hoezeer die ook aandruischt tegen zijnen eigenen wil. Een ander is zijn eigenaar en heeft dus aanspraak op de vruchten van zijnen arbeid, het regt om hem, zonder zijne toestemming of goedkeuring, zijne taak op te leggen en den aard en duur van zijn werk te bepalen, het regt om hem elders als een verhuurd paard in dienst te stellen, of hem binnen willekeurige grenzen te beperken en hem tot het opgelegde werk door slagen te dwingen, en zulks zonder wederzijdsche overeenkomst, tegen zijnen wil, en met ontkenning van het regt om over zich zelven te beschikken en van zijne krachten gebruik te maken ten eigen nutte. Het wetboek van Louisiana zegt: «Een slaaf is in de magt van den meester aan wien hij toebehoort. De eigenaar kan hem verkoopen, over zijne persoon, zijne krachten, zijne bekwaamheden beschikken, de slaaf kan niets doen, niets bezitten, niets verkrijgen of het behoort zijnen meester.» «Slaven moeten geacht, aangemerkt, gerekend worden,» zegt de wet van Zuid-Carolina, «als de goederen te zijn van hunne meesters; — bezittingen, die deze tot elk doel en einde gebruiken kunnen.» — Is die toestand in onze Westindische bezittingen anders? — Kan één mensch met regt tot den toestand van slaaf gebragt worden, zonder iets tegen ons of de maatschappij te hebben misdreven, dan is er geen één menschelijk we-

zen, waarop niet evenzeer deze eisch van toepassing
 is. Dan kunnen ook de zwarten onze rivieren opva-
 ren en met hetzelfde regt onze vrouwen en kinderen
 wegvoeren en verkoopen. En nu beantwoorde ieder,
 die dit leest, de eenvoudige en duidelijke vraag van
 Dr. W. E. CANNING in *de stem eens Christens uit den*
vreemde, vertaald door den heer J. J. SWIERS Pred.
 te Havelte. Te Groningen, bij J. B. WOLTERS, 1854,
 bladz. 128. — «Zou men mij, naar regt, kunnen grij-
 pen en tot een artikel van eigendom maken; tot een
 lijdelijk werktuig van eens anders wil of vermaak; on-
 derworpen aan eens anders onverantwoordelijke magt;
 onderworpen aan slagen naar eens anders willekeur;
 beroofd van 't vrije gebruik mijner ledematen en vermo-
 gens tot mijn eigen welzijn? Is er iemand, die bij deze
 vragen weifelt of zoekt naar een antwoord? Gewisselijk
 neen! dat antwoord wordt onmiddelijk en onwederleg-
 baar door ieders gansch gemoed gegeven.» — Wij stoo-
 ten met verontwaardiging en afkeer de gedachte terug,
 dat wij in den toestand kunnen worden gebracht van
 eens anders eigendom te zijn en door dezen als werk-
 tuigen en lastdieren te kunnen worden gebruikt.

V.

VOORTDURING DER SLAVERNIJ

IN DE NEDERLANDSCHE WESTINDISCHE BEZITTINGEN EN HOE
MEN DE SLAVEN ALDAAR BESCHOUWT EN BEHANDELT.

„Dat niemand zijnen broeder vertrede.”

PAULUS.

Treurig, zeer treurig is het verschijnsel voorzeker, dat de slavernij in onze Westindische koloniën nog steeds met de daaraan verbondene willekeur en gruwelen blijft voortduren, niettegenstaande andere Europeische natiën, Engeland, Frankrijk, Zweden en Denemarken, die reeds hebben afgeschaft. Zelfs in Turkije heeft men het gebouw op de markt te Konstantinopel, dat voor den slavenhandel bestemd was, neêrgehaald, om zoo veel mogelijk ook de herinnering aan dien verfoeijelijken handel te vernietigen; ook de pacha van Egypte is ons dezer dagen in de emancipatie der slaven weder voorgegaan, en hij mag dan slechts een niet-christen, een Mahomedaan zijn, ten opzichte der slaven handelt die navolger van Mahomed veel Christelijker dan wij, die ons Christenen noemen, aangezien wij in de afschaffing der slavernij nog steeds ten achteren blijven. Nimmer hebben ook de Heidensche volkeren zich aan zoovele en zoo gruwelijke misdaden tegen de menschheid schuldig gemaakt, als de Christen-volkeren van latere dagen, door het instandhouden en wet-tigen der slavernij in Oost en West, wat het grootste

bewijs van ontarding en verbastering van de belijders dier godsdienst is; doch wanneer het waarheid is, wat SAADI zegt: — «zoo de pest geld en titels verleende, zoude ook de pest vleijers en dienaren vinden,» — dan behoeven wij ons niet te verwonderen dat ook de slavernij hare voorstanders vindt. Sommigen, zelfs leden van de straks te noemen Staats-Commissie, die niet zoo regtstreeks voor het gevoelen willen uitkomen, dat zij de voortdoring der slavernij wenschen, wenden de vrees voor, alsof de vrijlating der slaven, bij het *nadeel* daaruit ontstaan ook groot *gevaar* voor Nederland en zijne koloniën zoude medebrengen.

De staat onzer Westindische koloniën blijft steeds in duisternis gehuld, de regering geeft steeds negatieve verzekeringen waar positieve worden verlangd, en de administratie is en blijft duister. — «Vroeger noemde men het departement van Koloniën» (zegt de heer HOFFMAN in zijne redevoering gehouden in de Tweede Kamer der Staten-Generaal op 29 Nov. 1855) een glazenhuis, doch van *mat* glas. Sedert zijn er eenige doorschijnende ruiten ingekomen, maar helder is het nog niet.»

Groote verwachtingen koesteren onze volksvertegenwoordigers van eene spoedige verbetering van het lot der slaven of eene op handen zijnde emancipatie niet. De heer BLAUPOT TEN CATE zeide in bovengenoemde zitting: «dat hij het betreurt dat alle onderhandelingen tot niets geleid hebben. De algemeene wensch der Kamer op den 3den Maart 1855 geuit omtrent de verwachtingen van het lot der slaven, verdwijnt nu ook in rook. Spr. gelooft niet, dat daaraan voldaan zal worden. De Minister (nu door een' anderen Minister van Koloniën vervangen) beroept zich op de voorstellen der Staats-Commissie, en daardoor wordt de zaak op de

lange baan geschoven. Als hij den loop der omstandigheden nagaat, dan begint hij zelfs aan de geheele emancipatie te twijfelen. Hij herinnert aan de woorden den 21sten Mei 1849 door den heer GROEN VAN PRINSTERER gesproken. Deze zeide toen reeds, dat de tijd, van wenschen moest ophouden, en dat twee zaken dringend noodig waren: 1°. eene voorbereidende emancipatie; en 2°. bescherming der slaven. Sedert zijn er weder 6 jaren verloop en er is nog niets gebeurd. Inmiddels bewijst de statistiek het afnemend getal slaven door hun uitsterven." Hij eindigde zijne rede met allen, die op de zaak invloed kunnen uitoefenen, te wijzen op de groote verantwoordelijkheid, die op hen rust jegens de natie, de menschheid en God!

De heer VAN HOËVELL vroeg in die zitting aan den Minister PAHUD: «Moet de toestand der slaven, waarover ieder Nederlander zich schamen moet, zoo blijven voortduren?» Vervolgens zegt Spr. dat hij bij de discussiën op den 3den Maart l.l. rondborstig te kennen gegeven heeft, dat, van al die toezeggingen des Ministers voor het heil der slaven geen heil te verwachten was, waarop nu door de nalatigheid des Ministers het zegel gedrukt wordt. — «Wat is te verwachten?» vroeg Spr. toen. — «Te verwachten is, dat de Minister, dit besluit der Kamer niet aangenaam zal vinden; dat hij de beslissing der Kamer voor onjuist en onbillijk zal houden, omdat zij lijnregt in strijd is met zijne verklaring en zijne handelingen. — De Minister zal zich die afkeuring echter getroosten, misschien zal hij *beloven*, beloven dat hij doen zal wat hij kan, wanneer hij over eenigen tijd geïnterpeleerd zal worden, (en dat is geschied), zal het antwoord zijn, dat hij druk bezig is, dat er gecorrespondeerd moet worden met den Gouverneur van Suriname, dat er in-

lichtingen moeten gevraagd worden. De Minister, daarvan is hij overtuigd, zal zich ook door de moeilijkheden waarin hem dit votum brengt, wel weten heen te worstelen. Hij is wel eens meer in moeilijke omstandigheden geweest. In April 1853 zag het er nog veel donkerder uit. Dat zal hij ook nu weder doen; *maar het lot van 40,000 slaven zal blijven zoo als het is.*"

Zoo sprak de heer VAN HOËVELL op den 29sten November j.l. in de Tweede Kamer, waarin hij door den heer GROENVANPRINSTERER ondersteund werd. — «Ten gevolge van het in Maart l.l. vrij algemeen door de Kamer uitgedrukte verlangen, is door den Minister eene bepaalde toezegging gedaan. Nu zegt Z. Exc., dat die afgestuit is op het verzet van den Raad van State en van andere personen. Spreker moet daarop zeggen, dat volgens het Nederlandsche staatsregt de Raad van State alleen gehoord wordt. En wat betreft de tegenkanting van vele aanzienlijken, zal het steeds onmogelijk zijn, iets wenschelijk goeds tot stand te brengen, indien het gouvernement zich daar niet boven stelt, steunende op het gemeen overleg en de gezindheid van het Nederlandsche volk. *Uitstel* dus, maar voor hoe lang? — Als men nagaat, wat sedert jaren omtrent deze aangelegenheid is voorgevallen, en wat door de Kamer in de laatste dagen nog is bekend gemaakt, dan ziet men, dat de pogingen om tot afdoening te geraken, geene andere uitkomsten hebben gehad, dan de verscheidenheid van inzigten en het moeilijke eener afdoening te doen kennen. — *Uitstel*, waarvan? van de verbetering van een reglement, waarmede een onbarmhartige meester doet, hetgeen wij allen als een gruwel beschouwen. — *Uitstel*. Hierbij kan men zich herinneren het gezegde van WILLEM DEN EERSTE: «Wat baat mij een prachtig gastmaal *over een jaar*, als ik nu broods-gebrek heb. —

Uitstel. Maar is hier dan niet *periculum in mora*? Daarvan kan ieder lid zich overtuigen, door zich voor te stellen zelf slaaf te zijn."

De Minister van Koloniën, beantwoordde de vorige sprekers aldus: «Wat aangaat de verbetering van het lot der slaven, hij heeft den loop der zaak opgegeven en zal daar niet veel bijvoegen. Hij heeft toch in zijne inlichtingen terug gegeven, wat door den Gouverneur van Suriname geschreven is. Daaruit blijkt, dat de zaken goed gaan (voor wie?) en dat de overtuiging bestaat, dat de slaven in Suriname met de reglementen bekend zijn, ofschoon hun dan ook geene officiële of mondelinge mededeeling van de reglementen is geschied."

Wanneer den slaven dit niet gezegd is, hoe kunnen zij het dan weten? — lezen of schrijven kunnen de slaven niet, dewijl de eigenaars van slaven bij voortdurend eene overdrevene vrees aan den dag leggen om den slaaf daarin onderwijs te laten geven, — een enkele slaaf in de stad Paramaribo mag het als een loopend gerucht gehoord hebben, onder den aanvang: men zegt, men wil, enz. — doch welk vertrouwen kunnen de zoo dikwerf misleidde en teleurgestelde slaven daar aan hechten. Ook de door de Kamer benoemde Commissie, tot onderzoek van het verslag der regering van den staat der Westindische koloniën, zegt: «De Commissie kon zich geen denkbeeld vormen, hoe de slavenbevolking te Suriname kennis kon dragen van de verbeteringen in het reglement, indien die haar noch mondeling zijn medegedeeld, noch in het neger-Engelsch zijn vertaald. De Commissie meent alsnog dat er zekerheid bestaat, dat die verbeteringen *niet* zijn medegedeeld," — wat inderdaad het geval geweest is, zoo als de Minister heeft moeten erkennen. — Verder volgde Z.Exc.

«Wat aangaat de afstraffingen, erkent hij, dat het getal daarvan groot is, maar het is toch minder dan vroeger en loopt over een uitgestrekt gebied. Voor het overige worden zij, die er misbruik van maken door den blaam der publieke opinie getroffen.»

Intusschen hebben er nog alleen op het piket van Justitie te Paramaribo, volgens de gegevene inlichtingen van den Gouverneur van Suriname jaarlijks 300 afstraffingen plaats, en dus dagelijks ééne, behalve nog de huiselijke straffen die de slaven in de stad ondergaan, en hoe weinig beteekent dit in verhouding der dagelijksche afstraffingen, die er op de plantaadjes plaats hebben, geen wonder dat het der bovengenoemde Commissie zonderling voorkwam, — «dat er geene berigten waren ingekomen omtrent het toepassen van straffen op overtredingen van het nieuwe reglement. Zij meende, dat hieromtrent geen gebrek aan kennis behoorde te bestaan, vermits het ter beoordeeling van het lot des slaafs van groot gewigt is te weten, in hoe ver er noodzakelijkheid heeft bestaan, strafbepalingen toe te passen op hen, die misbruik der bij de reglementen verleende bevoegdheid maakten.»

Wat den blaam des publieks betreft, verstokte booswichten trotseren dien blaam; de dief steelt niet alleen, niettegenstaande hem de algemeene verachting ten deel valt, maar ook niettegenstaande de daarop bestaande strafbepalingen, en bestond er geene tuchthuisstraf, geene geldboeten, hoe grootelijks zouden de misdaden en misbruiken niet toenemen; een blaam in de koloniën, wat menschenlievende behandeling der slaven en een zedelijk leven betreft, is van geheel anderen aard, als hier in Europa.

Ten slotte heeft de heer GROEN, in overleg met den heer VAN HOËVELL eene gemotiveerde orde van den dag vastgesteld, welke vervolgens met goedvinden dier

beide sprekers door den heer THORBECKE aldus is gewijzigd: — «De Kamer van oordeel, dat ook, met het doel om de emancipatie voor te bereiden en te bespoedigen, onmiddellijke verbetering der reglementen als interimaire voorziening wenschelijk is, gaat over tot de orde van den dag.»

Deze motie werd na breedvoerige discussie met 44 tegen 16 stemmen aangenomen. — Tegen stemden de H.H. BAUD, BOSSCHA, DE BRAUW, VAN FRANCK, VAN GOLTSTEIN, VAN AKERLAKEN, VAN 'S GRAVENSANDE, HEEMSKERK, DE KEMPENAER, VAN LENNEP, OOSTING, VAN RAPPARD, ROCHUSSEN, SCHIMMELPENNINCK, STOLTE en STORM.

Daarmede nam in 1855 de belangrijke slavernij-kwestie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal vooreerst een einde, intusschen blijven wij ons nog altijd vleijen met eene krachtige ondersteuning der natie, dat het volk van Nederland zijne stem met nadruk tegen de voortduring der slavernij moge verheffen; de heer PAHUD is afgetreden als Minister van Koloniën, om den hoogen autocratischen zetel in Oostindië in te nemen, en de heer MIJER heeft op den ministerstoel plaats genomen.

Wat nu de beschouwingen en de behandeling der slaven in onze Westindische koloniën zelve betreft, daaroemtrent zijn de geloofwaardigste berigten, ons nog dezer dagen van daar geworden, niet zeer geruststellende. — Men blijft er niet alleen den neger, maar ook den kleurling in hooge mate verachten en mishandelen.

In Suriname plaatst men den *blanke* in den hoogsten rang en de hoogste orde van het dierenrijk, als tot de edelste menschensoort behoorende.

De *kleurlingen* zijn tusschenwezens, de eerste schakel of onmerkbare overgang van den beschaafden mensch tot het redeloze gedierte.

De *negers* zijn half redelooze schepsels, die meer dier dan mensch zijn, makende den hoogsten rang onder het apengeslacht uit, daar zij iets meer zijn dan de *oerang-oetang*, een minder tam boschmensch, en dan volgt de *kwatta*, eene groote apensoort in de bosschen van Guyana. Wat betreft de ligchaamsvorm en de denkbeelden die sommige blanken, niet alleen planters maar ook hoofdofficieren, omtrent de negers koesteren, verwijzen wij naar het werk: *De negerslaven in de kolonie Suriname*, door M. D. TEENSTRA. Te Dordrecht, bij H. LAGERWEY, 1842 bladz. 108, 158, enz. alsmede naar de in dat werk aangehaalde schrijvers. Wat de behandeling der slaven aangaat, vindt men daar, bladz. 132 en volgende, afschuwelijke voorbeelden uit authentieke stukken aangehaald, die wij met geene feiten van vroegeren of lateren tijd zullen aanvullen. Men raadplege deswege wat Suriname betreft: J. G. STEDMAN, *Reize naar Suriname, en door de binnenste gedeelten van Guyana*. Te Amsterdam bij JOHS. ALLART, 1799, 4 deelen. ALBERT, baron VON SACK, *Reize naar Suriname en verblijf aldaar*. Te Haarlem, bij F. BOHN, 1821, 3 deelen. — F. A. KUHN, Med. Doctor, *Beschouwing van den toestand der plantadjeslaven*. Te Amsterdam bij C. G. SULPKE, 1828. M. D. TEENSTRA, *Bijdrage tot de ware beschouwing van de zoo hoog geroemde uitbreiding des Christendoms onder de Heidenen in de kolonie Suriname*. Te Amsterdam, bij M. H. BINGER, 1844. VAN HOËVELL, *Slaven en vrijen onder de Nederlandsche wetgeving*. Te Zalt-Bommel, bij JOH. NOMAN EN ZOON. *Emancipatie der slaven. Bijdrage tot eene nadere beschouwing van den toestand der kolonie Suriname*. Te Groningen, bij J. OOMKENS, JZ, 1855. *Maandblad, uitgegeven van wege de Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van de afschaffing der slavernij*. Te 's Hage, bij

M. NIJHOFF, en eene menigte andere brochures, tijdschriften en dagbladen, waarin men redevoeringen, requesten, brieven en mededeelingen vindt, waaruit de voortduring van het mishandelen der slaven blijkt, zelfs ook uit de bovenaangehaalde opgaaft van den Gouverneur van Suriname.

ERSTE RAPPORT DER STAATS-COMMISSIE

(Aankomst op 22 Nov. 1855)

de Staat in de Nederlandsche Koloniën

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

1855

VI.

EERSTE RAPPORT DER STAATS-COMMISSIE
(benoemd bij Kon. Besluit van 29 Nov., No. 66),
tot het voorstellen van maatregelen ten aanzien van
de slaven in de Nederlandsche Koloniën van 16
Augustus 1855.

SURINAME. Met 18 Bijlagen; uitgegeven op last
van den Minister van Koloniën. 's Gravenhage, bij
de Gebr. van Cleef, 1855. f 4,25.

Bl. 3, onder de «Redenen waarom de Staats-Commissie vermeent tot opheffing der slavernij te moeten adviseren,» lezen wij:

«Naar gelang dat milder beginselen het strafregt hebben gelenigd, is ook de behandeling der slaven verbeterd, inzonderheid sedert dat, na het stuiten van den slavenhandel, het *eigenbelang* der meesters de inspraak der menschlievendheid ondersteunde.»

Deze redenering mag voor den minkundige in koloniale aangelegenheden iets aannemelijks hebben — de ondervinding leert het, hoe wreed en liefdeloos de slaven ook nog *heden ten dage* behandeld worden. Hetzelfde *eigenbelang* zoude men bij de hooge prijzen van het vee ook van de veehouders kunnen aanvoeren, en het *eigenbelang* zoude ook bij hen ten gevolge moeten hebben, dat het vee, en daarmede stelt de slavenhouder ook zijne slaven gelijk, goed behandeld en goed verzorgd

werd, en dat men in geheel Nederland geen mager, slecht gevoed vee zoude vinden. Intusschen ziet men, helaas, maar al te dikwerf uit gierigheid aan de eene en hebzucht aan de andere zijde, het tegendeel plaats hebben. — Daarbij zijn er vele stalhouders, die hunne paarden aan anderen verhuren en in behandeling en verzorging toevertrouwen, en wat is daarbij dikwerf (want er bestaan gelukkig ook uitzonderingen) het geval. — Het paard moet aanhoudend draven, veel werk doen, krijgt veel slaag en weinig voedsel — want het paard behoort niet hem die den teugel en de zweep in handen heeft, maar den afwezigen stalhouder. — Zoo ook behooren van de tien, negen plantaadjes aan vreemdelingen en afwezige eigenaren in Duitschland, Schotland en elders wonende, en de slaven zijn aan een' directeur toevertrouwd, eveneens als de verhuurder van paard en rijtuig dit aan een' anderen, dikwerf dronken voerman, toevertrouwt. Zij hebben dus geen eigenbelang, en hoe menschlievend de beheerders van slaven zijn, leert de ondervinding, waarvan men zich door de reeds zoo dikwerf herhaalde opsomming van bewezene feiten kan overtuigen.

«Wanneer men let,» (zegt de Comm., bl. 3), «dat de slaven van Suriname rustig zijn gebleven, niettegenstaande bij hunne onmiddellijke naburen de banden der slavernij in 1838 ten eenenmale en met ophef werden geslaakt; dat het eenige waarover destijds is geklaagd nederkwam op eenige ontvlugtingen en op het bloot vermoeden dat er gisting bestond; dat de evengeruchtmakende emancipatie in Fransch Guyana in 1848 met onverschilligheid door de slaven van het daarnaast gelegene Suriname werd vernomen; dat onder de slaven op Curaçao evenmin rustverstoring is ontstaan, hoewel zij de emancipatie in het naburige Ve-

nezuela hebben zien aanvangen en voltoojen en het hun bekend werd, wat in het jaar 1848 op St. Eustatius en het Nederlandsche gedeelte van het eiland St. Marten plaats had, en dat eindelijk de Curaçaosche slaven gestadig in getal toenemen en het daar geene zeldzaamheid is, dat zij door hunne meesters als zee-lieden worden verhuurd, zonder dat dit tot ontvlugting aanleiding geeft — dit alles in aanmerking nemende, meende men daaruit de geruststellende slotsom te mogen opmaken, dat inderdaad het lot der slaven, in de voornaamste der Nederlandsche West-Indische koloniën, over het algemeen, zeer aanmerkelijk is verbeterd, en dat grove misbruiken *thans* tot de uitzonderingen behooren.”

Die schijnbare rust der Neger-slaven is niet het gevolg van tevredenheid, maar van angst en vrees, — wanneer de vlugtende aan de kogels zijner vervolgers ontkomt, wacht hem den hongerdood in de onbewoonde bosschen van Guyana of in de kille rotskloven op de naakte eilanden, en wordt hij opgevangen dan weet hij welk eene gruwzame straf hem wacht, ook worden zij aan boord als slaven behandeld en gehouden, om het ontvlugten te voorkomen. Dat de slaven tot geen openlijk verzet en opstand komen bewijst niets voor eene goede behandeling. De keizer van Rusland is alleenheerscher over alle Russen, meer dan 60 millioen menschen bukken voor zijnen wil, en de knoet is bij het bestuur over lijfeigenen geenszins afgeschaft. — Ook in Suriname staan gewapende en goed geoefende troepen tegenover verspreidde en ongewapende neger-slaven. — Op sommige afgelegene plantaadjes besturen één directeur en één of hoogstens twee blank-officieren, eene slavenmagt van 2 à 300 koppen, intusschen hebben ook daar dikwerf willekeurige straoefeningen en martelingen plaats. Doch wij willen hier over die physische gruwelen niet

uitweiden, ofschoon die feiten *ipso jure* kunnen bewezen worden.

Men stelle zich echter de rust der Negerslaven noch in Suriname noch op de Westindische eilanden te gunstig voor.

In een der nommers van de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van December 1855, komt eene brief voor, geschreven uit Curaçao, waarin weder met krachtige bewoordingen wordt aangedrongen op eene spoedige en onmiddellijke emancipatie der slaven, als het eenige redmiddel tot behoud dier kolonie. — «De geest van vrijheid,” zegt de briefschrijver, «is tot elken slaaf doorgedrongen, de slaven weten dat de Minister van Koloniën plegtig verklaard heeft, dat de kwestie niet is of er geëmancipeerd zal worden, maar wel de wijze waarop; reikhalzend wachten zij dien dag af die hun de vrijheid zal geven, en die dag breekt helaas! niet aan. Met elk schip dat uit Nederland aankomt, verbeelden zij zich dat er last tot emancipatie aan boord is. De twijfelmoedigheid maakt zich eindelijk van hen meester, zij beginnen de betuiging van den Minister van Koloniën in twijfel te trekken, en trachten door de vlugt hunne vrijheid te bekomen.” — Hierop worden eenige ontvlugtingen van slaven opgesomd, die in den laatsten tijd hebben plaats gehad. Wij zien er uit dat alleen van den 13^{den} tot en met den 31sten October 1855, het getal ontvlugte slaven, voor zoo ver het den schrijver bekend was, 38 bedroeg.

Voorzeker, het zoude uit een finantiëel oogpunt voor de regering eene voordeelige speculatie zijn, nog slechts eenige jaren met de emancipatie te wachten. Wie weet, hoe spoedig hun getal, dat voor 25 jaren alleen op Curaçao nog bijna 20,000 *meer* bedroeg dan thans, tot een zeer klein cijfer zal zijn teruggevoerd; «maar dan ook,” zegt de heer

TEN CATE te regt, «ten opzichte van elk, dien wij als slaaf laten sterven, onze verantwoordelijkheid grooter èn voor de natie, èn voor de menschheid, èn voor God.»

Verder zegt de Commissie, bladz. 5, bij het onderzoek dat door haar ingesteld werd naar den tegenwoordigen toestand der slavenbevolking «dat zij zich niet heeft kunnen verlaten op de beschouwingen in talrijke geschriften te boek gesteld, omdat die het karakter van authenticiteit missen, hetwelk *alleen* (?) langs ambtelijken weg kan worden verkregen.» — Zoo betwijfelt men dan ook berigten, waarin met opgave van tijd en plaats, personen en feiten genoemd worden en van daar dan ook, hare eenzijdige en te gunstige beschouwing der slavenhouders, daar zij alles willende aanwenden in het belang der meesters, daarentegen de slaven met eene drukkende schuldenlast wil bezwaren.

«Toen de Nederlanders in den aanvang der zeventiende eeuw bezittingen op het vaste land van Amerika verkregen, vonden zijer den landbouw door negerslaven uitgeoeffend,» — zegt de Commissie — waar vonden de heeren dat? — Toen de Zeeuwen en Hollanders in het laatst der 16de eeuw naar Guyana stевenden, en de Staten van Holland bij resolutiën van 10, 14 Junij en 7 en 22 Julij 1581, verklaarden wel te mogen lijden, dat die vaart door bijzondere personen ondernomen werd, — waren er in Suriname geene negers en geene slaven, en de zwakke inboorlingen (roodhuiden of zoogenaamde Indianen), vlugten voor de vreemde en gewapende indringers in de bosschen. Hoe zijn wij in het bezit van dien grond gekomen? — door het regt van den sterkste, dat is onze eenige titel van aankomst der kolonie Suriname, — en hoe komen wij aan de duizende negerslaven — door schandelijken menschenroof op de kust van Guinea, hun' geboortegrond gepleegd.

In 1630 vestigde zich kapitein MARCHAL met een zestigtal Engelschen aan de oevers der Parakreek, die zich in de Suriname ontlast, waar zij *tabak* verbouwden. Tien jaren later ondernamen de Franschen, hier eene volkplanting te stichten, ter plaatse waar nu Paramaribo ligt, in welks nabijheid de Portugezen vroeger eene kleine verschansing opgerigt hadden, waaraan de Zeeuwen later den naam van fort Zeelandia gaven. — De verschillende natiën, die hier proeven van kolonisatie ondernamen, hadden hier geen vast verblijf, daar zij elkander vijandig waren, beurtelings verdreven en ook bij herhaling door de inboorlingen verontrust werden. In 1644 vestigden zich ook eenige uit Brazilië gevlugte Joden aan de boorden der Suriname-rivier. In het midden der 17de eeuw stichtte lord PARHAM er weder eene Engelsche kolonie en legde in 1652 de grondvesten van de naar hem genoemde stad Paramaribo, en bij giftbrief van KAREL II van 2 Jan. 1662, werd de kolonie Suriname in vollen eigendom aan lord PARHAM afgestaan. In 1667 werd de kolonie echter door de Zeeuwen onder kapitein ABRAHAM KRIJNSSEN op de Engelschen bemagtigd, die er 26 Febr. van dat jaar bezit van nam, en het fortje, Zeelandia noemde, en bij de vrede van Breda (31 Julij 1667) verbleven Suriname, als ook de slaven aan ons. Zoo kwamen wij in het bezit van slaven, daar vroeger en later aangevoerd door blanken van verschillende Europesche natiën, die hen in Afrika geroofd of van roovers aangekocht hadden, en waarop de Instructie van de H. M. Heeren Staten-Generaal van 23 Augustus 1626 betrekking heeft, of wel meer bepaaldelijk op de slaven in Brazilië toen aan de Republiek der Vereenigde Nederlanden behorende.

Het regt van eigendom en bezit van den grond en van de slaven in de kolonie Suriname is slechts een

nooit verjaard onregt, gegrond op het regt van den sterkste; ofschoon het niet te betwisten is, dat de voormalige West-Indische Compagnie den negerhandel in de West-Indische koloniën bij plakaat van 24 Nov. 1789 grootelijks heeft aangemoedigd — «om de Coloniën in de Westindiën van de noodige handen te voorsien tot het verrigten van den Arbeid, de Negerhandel behoorde aangemerkt te worden als onafscheidelijk van den bloeijen en voorspoed dier Coloniën, en van de geheele Commerce.” De vuige handelspeculatie in menschen, beoogde alleen geldelijk voordeel, om het even hoe die voordeelen verkregen werden. — Die handel werd door den Staat gewettigd en aangemoedigd.

In het emancipatie-plan der Staats-Commissie lezen wij bl. 93, dat de slaven zijn: — «het *wettig eigendom* hunner meesters.” — «Zij zijn verhandelbare zaken.” — «De wetgever heeft regten doen ontstaan, die hij niet kan ontnemen of krachteloos maken zonder schadeloos stelling.” — «Het is wenschelijk dat de uitgaven door de emancipatie gevorderd, zoo veel mogelijk worden terug gegeven aan de Staatskas,” — en door wie? — «Zij kan geschieden door den welbestuurden arbeid der geëmancipeerden, en er is niets onbillijks in gelegen, hen, als voorwaarde der emancipatie, de verpligting op te leggen, om zich te onderwerpen aan de maatregelen, tot dat doel gevorderd.” — Wij vinden dien maatregel voor de vrij te laten slaven hard, zeer hard en onbillijk tevens, want zij zijn ons niets, hoegenaamd niets! schuldig.

«De Staat, de opheffing der slavernij bevelende, doet het in het belang van Godsdienst, beschaving en stofelijk welzijn. Hij kan aan de geëmancipeerden, insgelijks als voorwaarde van zijne tusschenkomst, de verpligting opleggen om zich te onderwerpen aan de

verordeningen, die hij, ter bereiking van die oogmerken, noodig zal oordeelen en kan van hen verder de terugbetaling vorderen der uitgaven, die voor hunne maatschappelijke vestiging zullen worden vereischt.”

«Deze onderscheidene stellingen laten zich brengen tot de volgende axiomata:

I. Geene emancipatie van Staatswege zonder voorafgaande schadeloosstelling:

II. Teruggave, zoo veel doenlijk, door de geëmancipeerden aan den Staat van de kosten hunner vrijmaking en maatschappelijke vestiging,” enz.

Verder zegt de Commissie bl. 95; — «van de gansche oppervlakte van Nederlandsch Guyana (2800 vierk. geographische mijlen) is bekend (geëxploreerd) eene oppervlakte van 700 vierk. geographische mijlen. Het gedeelte hiervan, hetwelk ter bebouwing is uitgegeven, bedraagt 30 vierk. geographische mijlen waarvan echter de werkelijk in kultuur gebragte plekken (125,000 Surinaamsche akkers = 4294,83 vierk. Nederlandsche el of bijna 43 vierk. Nederl. roeden), niet meer bedragen dan 10 vierk. geographische mijlen.”

Om eerst genoemde oppervlakte te bekomen, moet men eene denkbeeldige Westersche grenslijn op de kaart trekken tot op welke hoogte nog nimmer een blanke is doorgedrongen, en men kan die lijn met evenveel regt iets Zuidelijker als iets Noordelijker trekken, dewijl ze even willekeurig en aanmatigend is als het grondbezit zelf.

Verder zegt de Commissie bl. 94. «Het cijfer der lijfeigenen was in Suriname op 1°. Januarij 1854 als volgt: —”

Mannen	12,597.
vrouwen	13,155.
kinderen	12,783.
te zamen . . .	38,545.

Bij de suikerkultuur, met inbegrip van 528 gouvernementsslaven, gevestigd op de plantage

Catharina Sophia 18,438 gewaardeerd per hoofd op *f* 500.

Koffij, cacao, kweek- en

kostgronden 6,969 „ „ „ „ „ 350.

Op de houtgronden . . . 2,304 „ „ „ „ „ 240.

Op de katoen- en rijst-

plantaadjes 4,823 „ „ „ „ „ 200.

Stads- of particul. slaven 5,531 „ „ „ „ „ 260.

Aankoop van de bestaande stoommolens (de gronden en de plantaadje-gebouwen, zijn onder den aankoop der plantaadje-gebouwen begrepen), kosten van de eerste vestiging van de gemeenten (te lande) en de gilden (in de stad) geraamd *f* 762,515, bedragende het totaal der emancipatie-kosten naar deze berekening *f* 15,000,000 —.”

De Commissie heeft de slaven der suikerplantaadjes zoo veel hooger gesteld (zie bl. 125), ofschoon onder die slaven de meeste malenkers (zieken en gebrekkigen) gevonden worden, omdat de suikergronden en suikergebouwen en werktuigen meer waarde hebben als van andere plantaadjes. De negers op de houtgronden zijn in den regel het sterkst en gezondst, en die van de stad waaronder ook de meeste ambachts-slaven gevonden worden het meest ontwikkeld. De geëmancipeerden zullen dus gedwongen worden om ook de vastigheden te betalen, en toch zal de Staat er wel eigenaresse van blijven, is dat billijk?

Om de emancipatie-kosten te vinden en in de schadeloostelling te voorzien, stelt de Commissie bij raming de baten van de op te rigtene landbouwende gemeenten, waarin elf suikerplantaadjes zullen zijn, als 3300 Nederl. ponden suiker per hoofd van de *werkbare* magt, die op een derde van het getal hoofden op de plan-

taadje aanwezig, wordt begroot, wordende echter niet
 hooger gesteld dan op 3,000,000 Ned. ponden en de prijs
 op *f* 14 per honderd Ned. ponden (netto). *f* 4,200,000.
 Aan Melassie en Dram. *f* 400,000.
f 4,600,000.

Hiervan afgetrokken voor de bereiding aan
 de centrale fabrieken. » 1,533,333.
 beschikbare baten *f* 3,066,667.

Baten der Gilden in de stad, bedragende 5531 hoof-
 den waaronder

$\frac{1}{3}$ geheel bekwame gildeleden, dagloon 50 Cts.

$\frac{1}{3}$ half " " " 25 "

$\frac{1}{3}$ geheel onbekwame " " nihil.

gerekend op 250 werkdagen 's jaars, bedraagt bij
 raming. *f* 355,000.

Baten van gemeenten en gilden te zamen . . *f* 3,411,667.

Afgetrokken voor misrekening, enz. . . . » 411,667.

Blijft voor het totaal der baten *f* 3,000,000.

Dejaarlijkschelastender gemeenten en gilden » 1,288,475.

Jaarlijksch exedent tot kwijting aan de
 staat van de kosten der emancipatie . . *f* 1,711,525.

Nog worden door de Commissie de meerdere
 kosten van het garnizoen, en mindere
 inkomsten der koloniale kas berekend . » 419,655.

Definitief batig slot per jaar *f* 1,291,870.

De Commissie vermeend alzoo op grond dezer be-
 rekeningen, dat de mogelijkheid bestaat om het bestuur
 over de kolonie Suriname, zonder verhooging van bij-
 dragen uit de Oostindische fondsen, te blijven voeren
 en deze soms jaarlijks te kunnen bestemmen voor de
 terug betaling der emancipatie-kosten, geschat op
f 15,000,000.

Wij willen over te hooge of te lage raming van baten en lasten geene aanmerkingen maken, maar aan nemen dat deze becijfering goed en vrij juist is, dan keuren wij evenwel de middelen om de onteigenings-gelden te vinden en de maatregelen om daarvan teruggave te erlangen, hoogst onbillijk en onregtvaardig. — Men doet alles in het belang des meesters, en belast de geëmancipeerden met een zware schuldenlast, die niet hunne schulden zijn. Voor het onteigenen der gronden, gebouwen, machines en werktuigen, moet de Staat en niet de slaaf betalen, en deze moeten niet aan de onteigening der slaven gekoppeld worden; de Staat heeft de gronden uitgegeven en aan particulieren afge staan, wil zij die terug hebben, dan moet zij die ook zelf betalen. — Ook voor de slaven verlangden wij eene lagere schatting. Hoe grootelijks toch verminderd dat getal door boven opgegeven redenen, immers dat getal was in 1844: 43,711; in 1846: 42,246; in 1848: 40,864; in 1850: 40,311; in 1852: 39,157; zijnde een verlies van $1\frac{1}{6}$ pCt. per jaar, en over het geheele tijdvak van 1844 tot 1854 van $11\frac{5}{8}$ pCt.

Geheel anders is de zienswijze in dezen van anderen, die beweren, dat de slaaf als mensch regt heeft en aanspraak maken mag, op zijne *onmiddelijke* en *onvoorwaardelijke* in vrijheid stelling. — Ook dat gevoelen willen wij, om de goede zaaks wille, niet voorstaan, en een middenweg bewandelen, door van de wederzijdsche belanghebbenden eenige opofferingen te vragen.

Ons oordeel over het eerste rapport der Staats-Commissie is niet gunstig, met art. 2 van dat rapport, kunnen wij ons volstrekt niet vereenigen, — en wij zeggen met den heer VAN LIJNDEN (zie zijne redevoering in de Tweede Kamer op 29 Nov. 1855 gehouden), «dat er essentiëel weinig verbetering in het lot der slaven

zal komen, als de regering den weg volgt, *door de Staats-Commissie aangewezen.*”

De Staats-Commissie heeft bijna uitsluitend en alleen op de belangen der planters en andere slavenhouders gezien en, te weinig het oog op die der slaven gevestigd. Het schijnt of zij de regten van den mensch naar diens meer lichte of donkere kleur heeft willen bepalen, waardoor dan ook de regten der zwarten grootelijks miskend geworden zijn. Met even veel regt zouden wij kunnen voorstellen om aan de slavenhouders die in de kolonie Suriname wonen de volle verkoop-waarde hunner slaven tot schadevergoeding te geven, en aan de afwezige eigenaren, doch in Nederland of in eene zijner koloniën wonende, de helft en aan buitenlands wonende eigenaren, hoegenaamd geene. — Hierbij dient men in aanmerking te nemen, dat vele eigenaren van Surinaamsche plantaadjes in Duitschland en andere Europesche staten wonen, en dáár de voordeelen uit onze koloniën trekken. Overigens stellen zij weinig belang in Nederland en onze overzeesche bezittingen, en het is minder hunne bezorgdheid hoe de neger-slaven op hunne plantaadjes behandeld worden, dan wel de hoeveelheid der opbrengst van suiker, koffij, katoen, cacao of andere producten, waarvan zij de winsten in den vreemde verteren. — De Commissie had voorzeker een verdienstelijk werk gedaan, had zij kunnen goedvinden aan haar rapport nog een paar staten te voegen, bevattende opgaven van de namen der plantaadjes en het getal slaven die op de plantaadje werken, en eene andere lijst van eigenaren der particuliere slaven, niet op de plantaadjes werkende, b. v. in deze kolommen af te deelen: Naam des eigenaars, kwaliteit, woonplaats, bezitter van welke plantaadje, product, waaraan gelegen, getal slaven, als:

a. jongens, beneden 10 jaren; *b.* meisjes, id. *c.* mannelijke slaven van 10 tot 50 jaren; *d.* vrouwelijke, id.; *e.* mannelijke, boven de 50; *f.* vrouwelijke id.; *g.* getal van zieken en gebrekkigen voor den arbeid ongeschikt; totaal der slaven van iedere klasse, op elke plantaadje, totaal generaal.

Eene dergelijke lijst van particuliere slaven in de stad Paramaribo of op de militaire forten en posten, met opgave van hun beroep, ambacht, huisslaven, enz.

Men moet het oog op aller belangen vestigen, doch eerst en vooral op de lijdende menschheid, op de slaven, en niet uitsluitend op het belang der slavenhouders waaronder zoo vele vreemde grond- en slavenbezitters, zijn. De geheele emancipatie zal naar het voorstel der Commissie, ten koste van de onder onze vlag zwoegende en mishandelde slaven, geschieden, en wel tot een bedrag van 15 millioenen guldens. — Zal Nederland noch de koloniën in dezen iets opofferen, zal alles ten koste der slaven komen, slaven, waaronder grijzen en gebrekkigen die niets bezitten en nooit iets anders van hunne meesters genoten hebben, als eene sobere kost en kleeding, zoo dit laatste dien naam dragen mag, zal men alleen de slaven met zulk eene groote en *onbillijke* schuldenlast, — want zij zullen ook de gronden, gebouwen en werktuigen moeten betalen — willen bezwaren? — dat toch zoude eene schreeuwende onregtvaardigheid zijn, en daaraan mogen zij, die de voordeelen van den noesten arbeid der slaven in onze koloniën getrokken hebben, zich niet schuldig maken, om bij het vele zweet en bloed ook nog dit offer van den armen slaaf te vragen, om geen harder woord te bezigen, wreed en onbillijk zijn, en men zoude daardoor eene onuitwischbare vlek op het Nederlandsche volk werpen waarover onze nakomelingen zouden blo-

zen; dat dan nimmer eene daad van zoo groot onrecht ons tot schande en hun ten erfdeel moge worden; laten wij blanken en vrijen van Nederland en de koloniën ons liever de opoffering van eene *billijke* schadevergoeding getroosten, doch eerst en zonder verder uitstel: *afschaffing der slavernij!*

In de Tweede Kamer heeft op Vrijdag, den 7den Maart 1856, de heer MIJER, Minister van Koloniën, op eene interpellatie van den heer VAN LIJNDEN betrekkelijk de slavernij-kwestie, onder anderen geantwoord: dat hij aan de belangstelling der Kamer in deze gewichtige zaak niet getwijfeld heeft. Zijne overtuiging is, dat de afschaffing der slavernij in de West-Indische Koloniën eene behoefte is door de *godsdiens- en menschelijkheid geboden*. Hij heeft zijne betrekking aanvaard onder den indruk der verplichting, die op Nederland rust; om aan die behoefte te voldoen, zullen voorzigtigheid en gematigdheid de grondslagen zijn van de te nemen maatregelen, en hij zal alles aanwenden om die groote schuld, die op Nederland rust, te kwijten. Misschien zal alles *niet zoo spoedig gaan als wenschelijk is*, maar inmiddels zal in het lot der slaven die verbetering worden gebragt, welke noodzakelijk is. Hij heeft de overwegingen van zijnen voorganger voortgezet en met den Gouverneur van Suriname eene correspondentie nopens dit punt geopend. Zijn antwoord wordt zeer spoedig verwacht en alsdan zal *men kunnen* overgaan tot verbetering van het lot der slaven, in afwachting der verdere maatregelen tot emancipatie. Dit zijn de verklaringen van den Minister, intusschen hangen alle lotsverbeteringen der slaven alléén en uitsluitend van de *afschaffing der slavernij* af.

VII.

DAT HET VOLK VAN NEDERLAND, EVEN ALS VROEGER
HET ENGELSCH EN DAARNA HET FRANSCH VOLK
ZAMEN MOGE WERKEN OM DE VRIJMAKING
DER SLAVEN BEVORDERLIJK TE ZIJN.

Met genoegen hebben wij gezien, dat er uit onscheidene steden en landelijke gemeenten des rijks, adressen en verzoekschriften aan Z. M. den Koning en aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn ingezonden, met verzoek om de slavernij af te schaffen, — dat er sprekers optreden, om de Nederlandsche Natie op te wekken om zich langs dien weg van eene schuld van zonde en ongerechtigheid te ontlasten, en de ongelukkige negerslaven den weg tot stoffelijke en geestelijke welvaart te openen.

De heer L. A. CHAMEROVZOW, Secretaris van *the British and Foreign Anti-Slavery Sociteit*, hield op den 19 Julij 1855, op verzoek van het Nederlandsch Jongelings-Genootschap ter afschaffing der Slavernij in eene openbare vergadering van dat genootschap te Amsterdam gehouden, eene rede, ten betooge: *«De Slavernij, eene misdaad en eene zonde voor God,»* zijnde bij C. L. BRINKMAN te Amsterdam ten voordeele der Emancipatie uitgegeven. — Daarin vinden wij op bl. 15 deze redenering.

«Er zijn zeer vele personen die de vrijlating der slaven begeeren, die toegeven, dat verbeterings-middelen

krachteloos zijn: die het systeem om de slavernij te handhaven uit een godsdienstig, zedelijk en zelfs uit een handelsoogpunt veroordeelen, maar die, hoewel zij dit alles gewonnen geven, meer voor den eigenaar dan voor den slaaf zelven bezorgd zijn. De vrienden van gevestigde belangen, van verkregene regten zijn talrijk en magtig, en voorzeker wat de wet tot eene zekere maat onder hare bescherming heeft gesteld, zal de wet bij gevolg ook verdedigen.

«Dit was ook het geval in Groot-Brittanje voor dat het Parlement de akte van vrijverklaring had gegeven, het beging de groote, noodlottige *dwaling* schadevergoeding aan de slavenhouders te geven. De onderzinking heeft ons geleerd, dat het voorbeeld aldus gegeven, een struikelblok is geweest op den weg der emancipatie sinds dien tijd in andere landen, en het zal waarschijnlijk zoo zijn; en onze spijt is vergroot door onze overtuiging, dat wij de akte van afschaffing hadden kunnen verkregen hebben, *zonder vergoeding* aan de slaven-bezitters, hadden wij niet in onze eigene gretigheid en beanstigheid, om het stelsel te vernietigen, oogenblikkelijk het gevaar uit het oog verloren, om het grondbegingsel ten gunste der zoogenaamde gevestigde belangen in de waagschaal te stellen.

«Met het oog op de groote zaak welke wij (Engelsen) zoo begeerig waren te verzekeren, hopen wij dat de nakomelingschap niet te hard over ons oordeelen zal.

«Maar het is niettemin waar, dat in Spanje en Portugal, zelfs in Amerika, waar het onderwerp der vrijverklaring meer dan eens besproken is op deze gronden, ook in uw eigen land (Nederland), het beginsel van vergoeding aan de slavenhouders te geven, dat wij ongelukkig instelden, zoo hevig werkt tegen

de onmiddellijke vrijlating. In Frankrijk was het zoo, totdat de omwenteling in 1848 de moeilijkheden oploste, door te verklaren, dat, daar elk een natuurlijk regt had op zijne vrijheid, de slaven in deszelfs Koloniën vrij zouden zijn, en dat wel op staanden voet en dat de meesters *naderhand* vergoeding zouden ontvangen. Hetzelfde beginsel van schadevergoeding aan de meesters heeft invloed gehad in de kleinere Zuid-Amerikaansche republieken, en het is waarschijnlijk dat zulks het voornaamste kenmerk zal zijn, in eenig plan van emancipatie dat voor Cuba en de Zuidelijke Staten der Amerikaansche Unie zal gemaakt worden, zoo als wij weten dat dit het geval is, met het plan dat door het gouvernement van Portugal wordt beraamd.

«Ik haal dit niet aan, om eenigzins het gouvernement te berispen, dat besluiten zal tot de vrijverklaring op grond van vergoeding aan den meester, maar om aan te toonen, hoe het verlaten van een beginsel altijd nadeelige gevolgen heeft, daar in dit geval onze dwaling, en aan slavenhouders, en aan Gouvernemen-ten een' bewijsgrond en eene verschooning verschaft heeft, tot *uistel* der vrijlating, daar de slavenhoudende partijen aan de eene zijde op schadeloosstelling aandringen en aan de andere zijde de wetgevers armoede en onvermogen voorgeven, om haar niet toe te staan.

«Ik beweer echter» (vervolgt de Engelsche rede-naar), «dat ware Afschaffers, die deze levenszaak slechts bespreken, op de eenige gronden die men niet betwisten kan, die van menschelijkheid en godsdienst, niets met de zoogenaamde belangen der slavenhouders te maken hebben. Zij hebben slechts te maken met de beleedigende onzedelijkheid, en de groote goddeloosheid van het stelsel van Slavernij, als een stelsel van *gestolen* arbeid, en ook met de *deelneming* er aan van de natie, waartoe zij behooren.

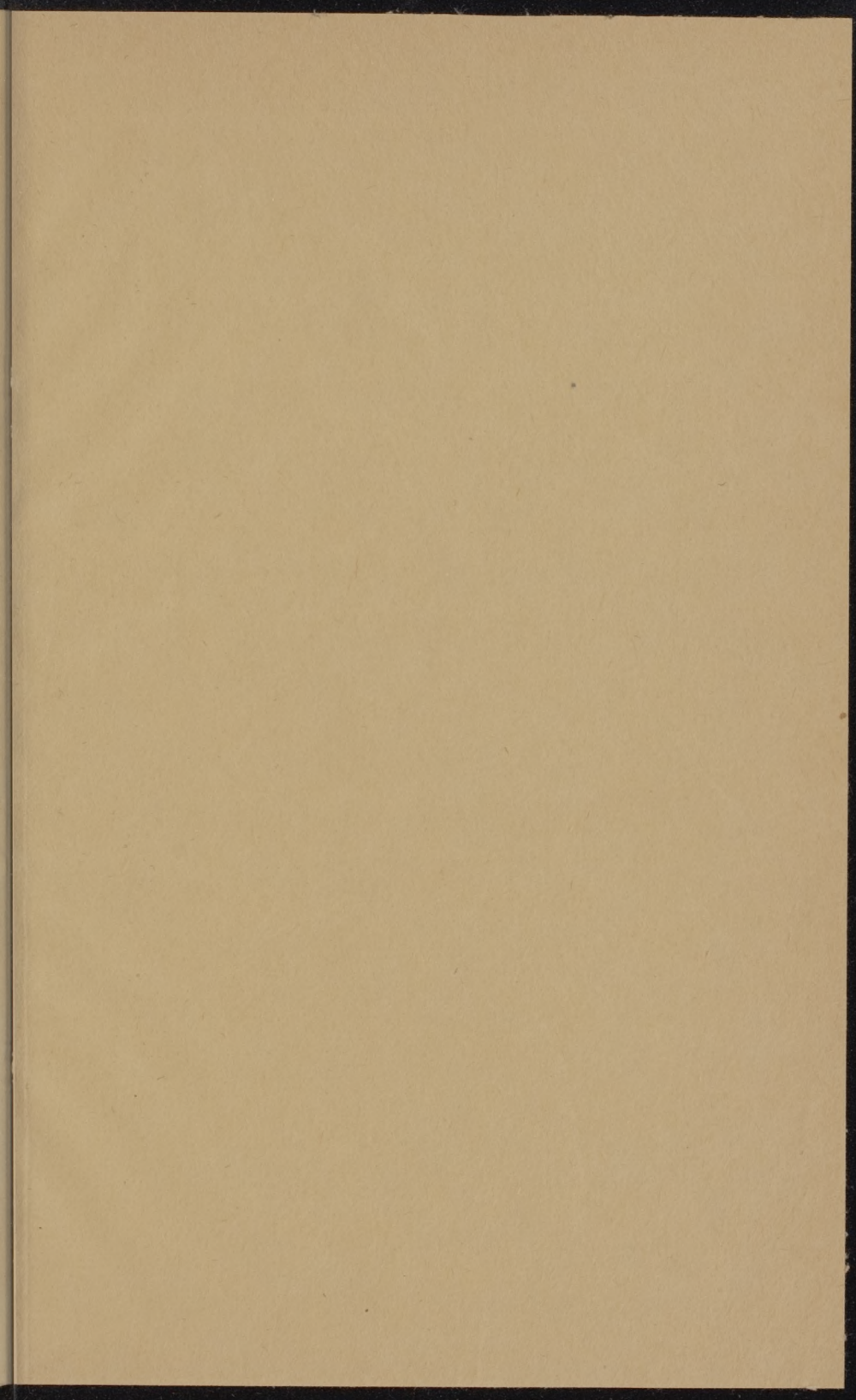
«Indien zij om hun geweten te bevredigen voorstanders van het beginsel vergoeding moeten worden, laat hen dan in naam van al wat regt is die vragen, en luide vragen voor den slaaf die jaren lang zonder loon gewerkt heeft, niet voor den meester, die de voordeelen van dien arbeid in den zak stak, en die voordeel hoopt te doen met den arbeid, van nog ongeborene slaven. Op zulke gronden wil ik ook een voorstander zijn van de vergoeding, gedachtig aan de plaats van de Schrift dat «een arbeider zijn loon waardig is.»»

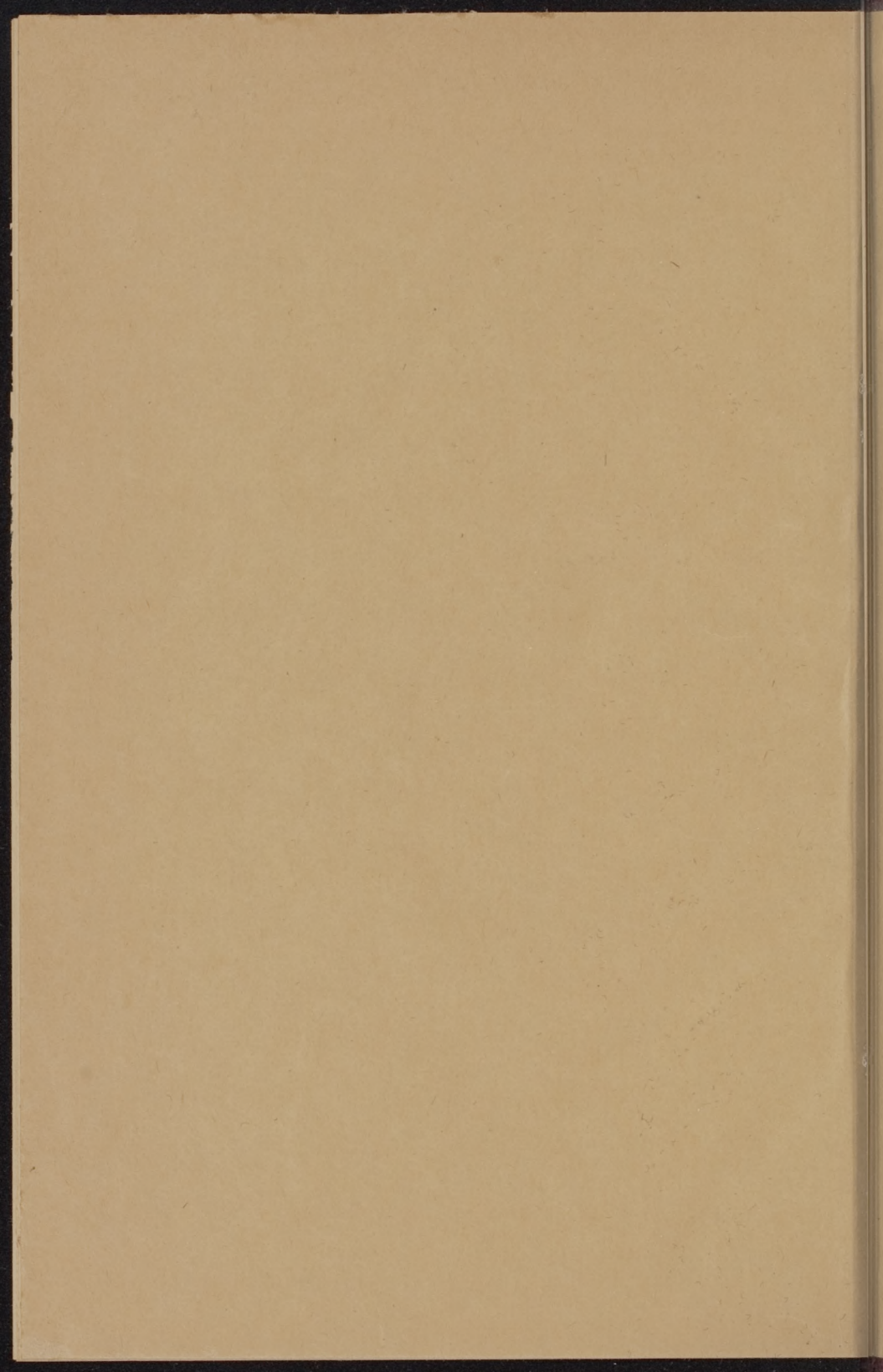
«Gij Christenen, gij hebt alleen daarmede te maken, dat de slavernij eene zonde en eene misdaad is voor God; het is niet slechts eene zonde, maar het is eene zonde der zonden, die elke zonde in zich bevat, welke de Tien Geboden veroordeelen.»

Wie onzer is niet diep doordrongen van het onchristelijke en onmenselijke der slavernij; wie onzer zoude niet gaarne pogingen bij de regering willen aanwenden, om onze miskende en dikwerf mishandelde natuurgenoeten in hunne waarde als menschen te herstellen, tot uitwissching der schande die door de slavernij op Neêrlands vrije volk rust. Wij zeggen met O'CONNELL, den vrijheid predikenden Ier, een' voorstander der echte Whigpartij, in zijne aanspraak van den 30sten Augustus 1841, bij gelegenheid der bijeenkomst van zijne aanhangers en het optreden van het nieuwe Tory-ministerie: — «De burgerlijke en godsdienstige vrijheid, ziedaar de eenige voorwaarde tot 's menschen geluk, de kleur van den mensch, de klei van welke hij gekneet is, doen er weinig toe, hetzij hij verbrand is door de zon van de verzengde luchtstreek, of gebleekt door de lucht van het noorden, hij is en blijft steeds een mensch, en het is zijne vrijheid die ik begeer.» — en wij met hem.

Welaan dan, dat ieder medewerke om de slaven vrij te maken en uit hunne kluisters te ontslaan. Wij toch hebben negerslaven in beugels en ketenen van 34 Nederlandsche ponden zwaarte, aan de door den muur gedrevene bouten van het kookhuis op de suikerplantaadjes in Suriname zien klinken, waarbij ons iedere hamerslag door merg en been trok, en ons tot in de ziel griefde, want de onvergeefelijke misdaad was.... dat zij een' harden meester ontvlugt en de *vrijheid* gezocht hadden.

Eendragt maakt magt! was der vaderen leus, en wij rigten onze bede dan ook tot alle landgenooten om der emancipatie op alle gepaste wijzen bevorderlijk te zijn en bij de regering op eene onverwijlde afschaffing der slavernij aan te dringen. Huichelt niet voor God en de menschen dat gij Christenen zijt, terwijl gij door uw doen en laten in lijnregten strijd handelt met JEZUS leer en leven. Weest niet liefdeloos jegens uwen Hemelschen Vader en onbarmhartig omtrent uwe naasten. Want God lief te hebben en *uwe naasten* als u zelve, zijn de twee hoofdgeboden, want in deze twee geboden zijn de gansche wet en de profeten begrepen. Dat niemand zich dan, wie hij ook zij, langer onttrekke om mede te werken ter bevrijding der slaven, om onze naasten, onze broeders, die zelfs nog in Nederlandsche koloniën in verdrukking leven, te helpen bevrijden, en daardoor het bittere lijden van onze natuurgenooten te doen eindigen.

~~4799645~~

